

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خبرنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دوره جدید، سال ششم، شماره پنجاه و پنجم، فروردین ۱۳۹۸

پیام تبریک دکتر قبادی به مناسبت فرارسیدن سال جدید
دیدار رئیس پژوهشگاه با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (بررسی راهکارهای پی‌جویی «رونق تولید»)
برگزاری سلسله نشست‌هایی پیرامون موضوع «رونق تولید»

دکتر قبادی: دولت آمریکا ماهیتاً با انقلاب اسلامی و سپاه خصومت دارد
دیدار دکتر قبادی با همکاران و مدیران پژوهشکده دانشنامه‌نگاری
نشست «چرا باید ایران را دوست بداریم؟»
نقد و بررسی کتاب «تاریخ سیاسی چیست؟»
کرسی «امکان یا امتناع نظریه و نقد ادبی در ادبیات فارسی»
نسبت فضیلت‌مندی و اخلاق‌مندی با علوم اجتماعی

گزارش عملکرد واحدها و بخش‌های مختلف در سال ۱۳۹۷:

- * معاونت فرهنگی و اجتماعی
- * معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی
- * معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع
- * مدیریت نظارت و ارزیابی
- * مدیریت همکاری‌های علمی و بین‌المللی
- * واحد روابط عمومی

سر اسحاق
حمله کسانک
محو کسول اولاد
لله و الله
ما ربنا وربهم
یا صبر

پیام تبریک دکتر قبادی به مناسبت فرارسیدن سال جدید

باسمه تعالی

ص
يَا مُخَوَّلَ الْخَوْلِ وَ الْأَحْوَالَ خَوْلٌ خَلَّنَا إِلَى أَحْسَنِ الْخَالِ
گردش دیدار و دل در دست تو
حال و احوال همه تحویل تو!
ای ز تو نور دل و دیدار ما
روزگارم، روز و شب، سرمست تو
مستمان کن در بهار مست تو!
گردش اندیشه بیدار ما

فرارسیدن سال جدید را به همه همکاران گرامی تبریک عرض می‌کنم و از آنجا که مقدمه حلول سال ۱۳۹۸ میلادی "مولی الموحدين اميرالمومنين عليه السلام" همراه بود، این پشتوانه برکت آفرین را به فال نیک می‌گیرم و از درگاه خداوند کریم مسألت دارم سالی سرشار از سلامت، خیر و سعادت برای همگان در پیش باشد. خداوند بزرگ را شاکرم که سالی دیگر گذشت و توانستیم با همکاری و همدلی شما عزیزان، در راه خدمت به اعتلای علوم انسانی گام‌هایی برداریم و به شکرانه این نعمت، خود را بیش از پیش مدیون و متعهد به خدمت به پژوهشگاه احساس کنیم و باز هم با تکیه بر همان عهد پیشین، همراه و هم‌پیمان با یکدیگر لحظه‌ای را برای تقویت علوم انسانی و ارتقاء جایگاه ملی و فراملی پژوهشگاه فروگذاری نکنیم. در این راه، در سال آتی نیز با عنایت به ورود به دهه پنجم از حیات انقلاب اسلامی و صدور بیانیه گام دوم از سوی رهبر معظم انقلاب، بر آنیم که بیش از پیش نقش ویژه علوم انسانی در تحقق اهداف عالی‌ه انسانی و دینی جمهوری اسلامی ایران را پررنگ کنیم و با یاری و همت همه همکاران گرامی، با دلسوزی و تعهد، وظیفه ملی و میهنی خود در تقویت بنیادهای کنش‌گری علمی در عرصه داخلی و دیپلماسی فرهنگی در سطح بین‌المللی را به بهترین نحو به انجام برسانیم. بی‌تردید تحقق چنین هدف والایی تنها در سایه مشارکت فعال همه کنش‌گران علوم انسانی و به ویژه فرهیختگان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی میسر خواهد بود. پیشاپیش سال ۱۳۹۸ را تبریک می‌گوییم و امیدوارم این سال همانند سال‌های گذشته، سالی سرشار از شادی، امید و رخدادهای نیکو باشد.

توفیق از خدا و توکل بر اوست

فروردین ۱۳۹۸

دیدار رئیس پژوهشگاه با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (بررسی راهکارهای پی‌جویی «رونق تولید»)

تحقق این پیشنهاد و RFP مناسب و فراگیر را تهیه و تدوین و با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذینفع طرح تفضیلی آن را ارائه کند. در پایان، وزیر علوم تصریح کرد: «مساعادت خواهد کرد تا همکاری ویژه وزارت صنایع و وزارت کار را نیز در این خصوص جلب کند و تأکید کرد که خروجی‌ها باید کوتاه‌مدت و زودبازده تعریف شوند».

در پی این دیدار، روز چهارشنبه، هفتم فروردین ماه، با حضور رئیس و جمعی از رؤیسان پژوهشکده‌ها و برخی از اعضای هیأت علمی پیرامون چگونگی برخورد فعال و روشمند پژوهشگاه در این زمینه جلسه‌ای در پژوهشگاه تشکیل شد و در مرحله اول مقرر شد نسخه اولیه RFP از سوی پژوهشکده علوم انسانی کاربردی و با همکاری پژوهشکده اقتصاد تهیه، بررسی و پیگیری شود.

در روز شنبه، دهم فروردین ماه، نیز رئیس پژوهشگاه در دیدار و گفتگو با برخی از معاونان و مدیران وزارت علوم، خواستار حمایت و عزم جمعی وزارت در این خصوص شد.

دکتر قبادی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، با دکتر غلامی، وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری، دیدار کرد و ضمن تبریک سال نو، با توجه به نام‌گذاری سال جدید به عنوان «رونق تولید» از سوی مقام معظم رهبری، گفت: «از آنجائیکه تحقق رونق تولید اساساً مقوله‌ایست که به کارگیری دیدگاه‌ها و تحقیقات صاحب‌نظران و پژوهشگران علوم انسانی را می‌طلبد، پژوهشگاه علوم انسانی بنا دارد در سال جاری به منظور پاسداشت فرمایش رهبر معظم انقلاب اسلامی و کمک به توسعه دانشگاه و جامعه، به کاوش و پژوهش درباره ابعاد گوناگون این مسأله پردازد و با رویکرد میان‌رشته‌ای و جلب مشارکت عمده ذینفعان، به صورت فشرده، کوتاه‌مدت و با رویکرد خروجی‌محور، توصیه‌های سیاستی و گزارش‌های راهبردی و عملیاتی در این زمینه را برای مسئولان ذیربط تهیه کند».

وزیر علوم ضمن استقبال از این پیشنهاد، برای دستیابی به نتایج بهتر از این فعالیت پژوهشگاه، نکات راهگشایی را بیان کرد و مقرر شد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سازکار پیگیری و

برگزاری سلسله نشست‌هایی پیرامون موضوع «رونق تولید»

و مدیریت ارائه شد و دکتر التجائی رئیس پژوهشکده، توضیحاتی در مورد طرح پیشنهادی ارائه داد. برگزاری سخنرانی و نشست‌های تخصصی، دریافت RFP برای انجام طرح‌های پژوهشی، آمادگی برای تدوین RFP با موضوعات «آسیب‌شناسی قوانین مرتبط با موانع تولید» و «فراتحلیل موضوعات مرتبط با تولید» برای انجام طرح‌های پژوهشی توسط اشخاص ذی‌صلاح و انتشار

پس از دیدار حضوری دکتر قبادی (رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی) با دکتر منصور غلامی (وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری)، پیرامون اعلام نام سال ۱۳۹۸ با عنوان «رونق تولید» و برگزاری نخستین جلسه هم‌اندیشی اعضای هیأت علمی در تاریخ چهارشنبه ۷ فروردین ماه ۱۳۹۸، دومین جلسه از سلسله جلسات با موضوع «رونق تولید» با حضور معاونان،

ویژه‌نامه‌ای در نشریه «بررسی مسائل اقتصاد ایران» با محوریت موضوعات مرتبط با «رونق تولید و موانع آن»، از اهم پیشنهاد‌های طرح شده به وسیله این پژوهشکده بود.

در ادامه دکتر قبادی ضمن قدردانی از برگزاری همایش «رساله‌ها و پایان‌نامه‌های برتر علوم انسانی در زمینه تولید و اشتغال» و همایش «علوم انسانی، تولید و صنعت» و لزوم بهره‌گیری از نتایج و تجارب آن‌ها، تغییر رویکرد پژوهشگاه از برگزاری همایش، به سلسله نشست‌های نخبگانی بین‌رشته‌ای را خواستار شد؛ به گونه‌ای که منعطف و زودبازده باشد. همچنین دکتر قبادی افزود: «برگزاری نشست‌های نخبگانی (پنل محور) فرصت مناسبی است و می‌توان از اعتبار و ظرفیت‌های پژوهشکده دانش‌نامه‌نگاری نیز برای ارتقای آن استفاده کرد».

در پایان پس از بیان دیدگاه‌های اعضای حاضر در جلسه، مقرر شد طرح‌نامه‌ای با توجه به مباحث مطرح شده تهیه و در جلسه بعدی در مورد نحوه تقسیم کار و ادامه مسیر تصمیم‌گیری شود.

رؤسای برخی پژوهشکده‌ها، اعضای هیأت علمی، نمایندگان شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی و طرح جامع اعتلاء و ساماندهی علوم انسانی معطوف به پیشرفت کشور تشکیل و در مورد نحوه ادامه مسیر بحث و گفتگو شد.

دکتر قبادی در ابتدای این جلسه ضمن تبریک سال نو و ایام شعبانیه، از اقدامات انجام شده توسط دکتر سمیه توحیدلو، رئیس سابق پژوهشکده علوم انسانی کاربردی تشکر و دکتر الهام ابراهیمی را به عنوان رئیس جدید پژوهشکده معرفی کرد. وی در ادامه با تأکید بر بحث «رونق تولید» به عنوان شعار سال یادآور شد که می‌بایست با دیدگاهی همه‌جانبه و یکپارچه به موضوع نگرست و این امر مستلزم بهره‌مندی از دیدگاه‌های پژوهشکده‌های مختلف با تخصص‌های مرتبط است. قبادی با تأکید بر اتخاذ رویکرد بین‌رشته‌ای موضوع، فعالیت منسجم و همکاری کلیه پژوهشکده‌ها را خواستار شد تا بتوان فرصتی برای بهره‌مندی از علوم انسانی با نگاه هم‌افزایانه فراهم کرد. در این جلسه، طرح‌نامه پیشنهادی پژوهشکده اقتصاد

دیدار دکتر قبادی با همکاران و مدیران پژوهشکده دانشنامه‌نگاری

در ادامه دکتر پاکتچی از تأسیس پایگاه اطلاعاتی دانشنامه‌نگاری کشور خبر داد و گفت: «باید کاری کنیم فعالیت‌های تکراری و موازی در دانشنامه‌نگاری کشور صورت نگیرد و پایگاه‌های مربوطه به هماهنگی بالایی دست یابند».

پاکتچی در خاتمه تأکید کرد: «تمام تلاش ما در این جهت است که بتوانیم به عنوان یکی از پژوهشکده‌های فعال، زینت بخش پژوهشگاه باشیم که در این راستا از تک تک پژوهشکده‌ها کمک می‌گیریم تا بتوانیم یک رابطه ارگانیک با سایر اعضا داشته باشیم و جا دارد دوباره از حمایت‌ها و پشتیبانی‌های دکتر قبادی تشکر ویژه‌ای داشته باشیم».

در خاتمه با اهداء لوح سپاس از مدیران و همکاران این پژوهشکده تجلیل به عمل آمد.

صبح روز سه‌شنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۳۹۸ دکتر قبادی، رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، با حضور در ساختمان پژوهشکده دانشنامه‌نگاری ضمن بازدید از همکاران این پژوهشکده از تلاش‌های آنها در طول سال گذشته تجلیل به عمل آوردند.

دکتر قبادی در سخنانی کوتاه پس از تبریک سال جدید و اعیاد شعبانیه با سیل‌زدگان کشور ابراز همدردی کرد و گفت: «امیدوارم مدیریت‌هایمان در کشور طوری باشد تا نعمت الهی تبدیل به نعمت نشود».

وی در ادامه از تلاش‌ها و وجدان کاری مدیران و همکاران این پژوهشکده تجلیل و ابراز امیدواری کرد این پژوهشکده در دانشنامه‌نگاری کشور به مرجع علمی قابل و ویژه‌ای تبدیل شود.

در ادامه دکتر احمد پاکتچی رئیس پژوهشکده دانشنامه‌نگاری گزارشی از فعالیت‌های انجام شده در

طول تصدی این پست ارائه کرد و گفت: «ما در طول این مدت با ایجاد نشاط علمی و فراهم آوردن فضا و اجتماعات علمی تلاش کردیم با برگزاری کارگاه‌ها و درس‌گفتارهایی دقیقاً روی موضوع دانشنامه‌نگاری تمرکز کنیم. در این جهت با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های مختلف ارتباط‌های مؤثری برقرار کرده ایم تا همانا طبق تأکید دکتر قبادی این پژوهشکده به قلب دانشنامه‌نگاری کشور تبدیل شود».

گزارش عملکرد معاونت فرهنگی - اجتماعی در سال ۱۳۹۷

سیما تشریح نمایند. در همین راستا دو نشست در سال ۹۷ برگزار شد و ادامه آن به سال آینده موکول گردید.

* نشست «سیاستگذاری در رسانه ملی»
* نشست «سریال‌های تلویزیونی؛ عوامل کاهش یا جذب مخاطب؟»

۳- برگزاری جلسات گفتگوی آزاد

یکی از برنامه‌های فرهنگی معاونت فرهنگی - اجتماعی برگزاری نشست‌هایی با موضوعات فرهنگی و اجتماعی مبتلا به جامعه است که نیازمند بررسی جوانب مختلف آن از سوی صاحب‌نظران و اندیشمندان علوم انسانی است. در این نشست‌ها تلاش می‌شود زمینه تبادل نظر با حاضران و کارشناسان دیگر به صورت گفتگوی آزاد فراهم شود تا ابعاد مختلف مسائل فرهنگی و اجتماعی بیش از پیش تبیین گردد. در ذیل به جلساتی که در همین راستا تشکیل شده است، به ترتیب زمانی اشاره می‌شود:

* نشست «آیندهٔ برجام و چشم انداز مناسبات روابط ایران و ایالات متحده: صلح آمیز یا تنش مند؟»
* نشست «عشق و خانواده»
* نشست «ارزیابی سیاستهای حوزه آسیب‌های اجتماعی»
* نشست «گفتگو پیرامون حجاب»

۴- برگزاری سومین مدرسه تابستانی با

عنوان «درس گفتارهایی پیرامون اخلاق» به همت معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و با همکاری پژوهشکده اخلاق و تربیت، سومین مدرسه تابستانی پژوهشگاه با عنوان «درس گفتارهایی پیرامون اخلاق» در سالن حکمت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد.

* درس گفتار «اخلاق و معنویت»
* درس گفتار «اخلاق و جنسیت»
* درس گفتار «اخلاق و محیط زیست»
* درس گفتار «اخلاق و بازار»

۵- برگزاری مجموعه نشست‌های

«چالش‌های انقلاب اسلامی در دههٔ پنجم» به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب

معاونت فرهنگی - اجتماعی، با هدف تکریم انسان و حقوق انسانی، رشد عقلانیت و خردورزی، زیست اخلاقی در روابط درون سازمانی، تحکیم و اعتلای هویت اسلامی - ایرانی اعضای پژوهشگاه علوم انسانی براساس سیاست‌های کلی برنامهٔ بیست سالهٔ توسعه و نقشهٔ جامع علمی کشور، برنامه‌های خود را در چارچوب سیاست‌های تعریف شده اجرا کرده است. اقدام‌های انجام شدهٔ این معاونت در سال ۱۳۹۷ به شرح زیر است:

۱- برگزاری برنامه‌های مناسبی

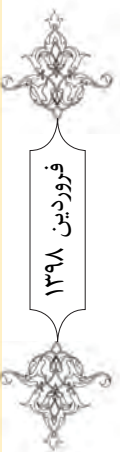
یکی از برنامه‌های معمول معاونت فرهنگی - اجتماعی پژوهشگاه برگزاری برنامه بزرگداشت مناسبت‌های مذهبی و ملی است که هر ساله تعدادی از این مناسبت‌ها پوشش داده می‌شود. هدف از برگزاری این مراسم‌ها، پاسداشت وقایع و رویدادهایی است که بنای فرهنگی جامعه را پایه‌ریزی می‌کنند. در این برنامه‌ها تلاش می‌شود تا با حضور شخصیت‌های ملی و مذهبی و همچنین برنامه‌های متنوع جانبی، فضای فرهنگی شاد و مناسبی را برای پژوهشگران، کارمندان و دانشجویان پژوهشگاه فراهم شود. در ادامه به ترتیب زمانی مروری بر این برنامه‌ها صورت می‌پذیرد.

* برگزاری جشن نیمه شعبان
* بزرگداشت هفته دفاع مقدس همراه با نشست «ارزیابی سینمای دفاع مقدس»
* بزرگداشت روز دانشجو
* بزرگداشت شب یلدا
* بزرگداشت دهه فجر و چهل سالگی انقلاب اسلامی

۲- سلسله نشست‌های ارزیابی عملکرد

سازمان صدا و سیما

معاونت فرهنگی - اجتماعی با همکاری پژوهشکده ارتباطات و مطالعات فرهنگی به منظور بررسی عملکرد سازمان صدا و سیما، مجموعه نشست‌هایی را طراحی نمود تا از این طریق از یکسو اساتید علوم اجتماعی و ارتباطات دیدگاهها و نظرات خود را ارائه نمایند و از سوی دیگر مدیران و دست‌اندرکاران سازمان صدا و سیما دلایل و رویکردهای خود را نسبت به حوزه‌ها و برنامه‌های مختلف صدا و

اسلامی، معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، مجموعه نشست‌هایی با عنوان «گفتگوهای علمی پیرامون چالش‌های انقلاب اسلامی در دهه پنجم» را در سالن حکمت پژوهشگاه برگزار نمود. در این نشست‌ها اندیشمندان و چهره‌های دانشگاهی با گرایش‌های مختلف فکری در پنج محور اسلامیت، جمهوریت، استقلال، آزادی و عدالت به بحث و گفتگو نشستند.

۶- برگزاری مجموعه نشست‌هایی با محوریت «حقوق شهروندی»

معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه به دنبال نشست‌های سال‌های گذشته خود در مورد حقوق شهروندی، سال ۱۳۹۷ نیز تلاش نمود تا به فعالیت‌های خود در این زمینه ادامه دهد و نشست‌هایی را با محوریت این موضوع برگزار نماید. در ادامه گزارشی از دو نشستی که در این رابطه برگزار شد، ارائه می‌گردد.

* نشست «جامعه بشری ۷۰ سال پس از اعلامیه جهانی حقوق بشر؛ دستاوردها و ناکامی‌ها»
* نشست «کارنامه حقوق شهروندی در ایران»

۷- برگزاری مجموعه نشست‌های دولت الکترونیکی

معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه با همکاری دستیار وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در امور حقوق شهروندی پس از طی جلسات متعدد مشترک جهت همکاری فی‌مابین، توافق نمودند سلسله جلساتی را با موضوع دولت الکترونیک و با ۷ محور عدالت اجتماعی و برابری، شفافیت، مشارکت، عدالت اداری، کاهش فساد، اعتماد عمومی و گفتگوی اجتماعی با حضور اساتید علوم انسانی و مهندسی برگزار نمایند. همچنین مقرر شد این جلسات به صورت تناوبی در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شود. اولین نشست با عنوان «دولت الکترونیک و شفافیت» برگزار شد و برگزاری ادامه نشست‌ها به سال ۱۳۹۸ موکول شد.

۸- برگزاری بزرگداشت شخصیت‌ها و چهره‌های ماندگار فرهنگی و اجتماعی

یکی دیگر از سیاست‌ها و برنامه‌های معاونت فرهنگی- اجتماعی برگزاری برنامه‌هایی با عنوان بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و اجتماعی است

تا از این طریق علاوه بر قدردانی از تلاش‌های شخصیت‌های ماندگار، بتوان الگوهای را برای نسل جوان معرفی نمود. در همین راستا در طول سال ۱۳۹۷ برنامه بزرگداشت شخصیت‌ها طی روال سال‌های گذشته ادامه یافت که در ذیل به آن اشاره می‌شود.

- * بزرگداشت روز ملی فردوسی
- * بزرگداشت دکتر فرزاد جعفری
- * بزرگداشت دکتر سید محمد امین قانع‌راد
- * بزرگداشت مولانا

۹- بازدیدها

یکی از برنامه‌های معاونت فرهنگی- اجتماعی، برگزاری اردوها و یا بازدید از مراکز فرهنگی است تا از این طریق علاوه بر ایجاد فضای شاد و نشاط در فضای پژوهشگاه، امکان آشنایی با مراکز فرهنگی و ارتقای سطح دانش و بینش همکاران و دانشجویان را فراهم آورد. به همین منظور در طول سال ۹۷، معاونت فرهنگی- اجتماعی امکان تعدادی بازدید برای دانشجویان و همکاران فراهم نمود که در ادامه به آن اشاره می‌گردد:

- * بازدید از موزه ملی ایران و موزه آبگینه
- * بازدید از کتابخانه ملی

۱۰- انجام فعالیت‌های مرتبط با دانشجویان

یکی از وظایف معاونت فرهنگی- اجتماعی رسیدگی به امور فرهنگی و اجتماعی مرتبط با دانشجویان است که در ذیل به اهم آنها اشاره می‌شود:

- * پیگیری موضوع خوابگاه و اسکان دانشجویان
- * مشاوره برای دانشجویان
- * چاپ نشریه دانشجویی «بیان»
- * کمک به تأسیس انجمن‌های علمی دانشجویی

۱۱- انجام فعالیت‌های ورزشی مربوط به دانشجویان و همکاران

فعالیت‌های ورزشی پژوهشگاه از اواسط سال ۹۷ به معاونت فرهنگی- اجتماعی واگذار شد و مسئولیت کلیه امور ورزشی پژوهشگاه اعم از دانشجویان و همکاران به عهده سرکار خانم هرمزی سپرده شد. با پیگیری ایشان، فعالیت‌های مستمر ورزشی شامل مسابقات ورزشی، استفاده از سالن‌های ورزشی و آموزش‌های لازم در زمینه ورزشی در طول سال ۹۷ ادامه یافت.

گزارش عملکرد معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه در سال ۱۳۹۷

که در سال ۱۳۹۷ نهایی و جهت اجرا ابلاغ گردیده است. همچنین نظام‌نامه طرح‌های موظف اعضای هیأت علمی در این سال تدوین و در مرحله تصویب قرار گرفته است.

سامانه یکپارچه مدیریت اطلاعات پژوهشی (سیمپ) که از سال ۱۳۹۵ راه‌اندازی و پس از شخصی‌سازی برای اولین بار در سال ۱۳۹۶ به منظور انتخاب پژوهشگران برگزیده استفاده شده بود در طول سال ۱۳۹۷ کامل‌تر شده و از فرایندهای ترفیع، گرنت و ارتقا نیز استفاده شد. همچنین فرایند درخواست طرح‌نامه نیز در پایان سال ۱۳۹۷ نهایی و برای استفاده در سال ۱۳۹۸ آماده شده است.

سایت معاونت پژوهشی پژوهشگاه در طی سال گذشته باز طراحی شد و در حال حاضر اطلاعات موجود در حال به روز رسانی است. کاربران می‌توانند به منظور اطلاع از طرح‌های پژوهشی، جلسات ترفیع و گرنت، انعقاد تفاهم‌نامه‌ها، تدوین آئین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها و موارد دیگر به این سایت مراجعه و از آخرین اخبار مربوط به معاونت پژوهشی مطلع شوند.

فعالیت‌های فوق و مجموعه فعالیت‌هایی که در ادامه این گزارش به طور مبسوط‌تر به آن پرداخته می‌شود حاصل تلاش و کوشش تمامی اعضای معاونت پژوهشی و مدیریت امور پژوهشی است. امید است در سال ۱۳۹۸، مدیریت پژوهشی بتواند بهتر و محکم‌تر از قبل در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های خود اقدام نماید. فعالیت‌های انجام شده:

۱. طرح‌های پژوهشی

- طرح‌های تصویب شده: ۶۸ عنوان
- طرح‌های انجام یافته: ۹۲ عنوان
- طرح‌های پایان یافته: ۴۰ عنوان
- برگزاری ۲۰ جلسه شورای پژوهشی
- برگزاری ۸۹ جلسه کمیسیون تخصصی جهت بررسی طرح‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی

۲. تدوین و تصویب آئین‌نامه و شیوه‌نامه

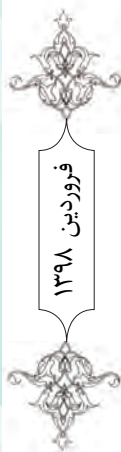
- شیوه‌نامه اجرایی انتخاب پژوهشگران و کارشناسان برگزیده پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه یکی از معاونت‌های سه‌گانه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی است که وظیفه نظارت و راهبری امور پژوهشی پژوهشگاه و انجام امور اعضای هیأت علمی پژوهشگاه را بر عهده دارد. حوزه ستادی معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی به همراه مدیریت پژوهشی در عمل راهبری این امور را بر عهده دارند.

مدیریت امور پژوهشی

مدیریت امور پژوهشی در یکسال گذشته بر انجام وظایف پژوهشی و اجرایی خود متمرکز بوده است. این وظایف عمدتاً شامل؛ فرایند تصویب و اجرای طرح‌های پژوهشی، تدوین و تصویب آئین‌نامه و شیوه‌نامه، ارتباطات برون‌سازمانی، تهیه گزارش‌های عملکردی، برگزاری مراسم هفته پژوهش، بازنگری ثبت اطلاعات و اسناد، مستندسازی و صدور گواهی و همکاری‌های درون‌سازمانی است. در سال ۱۳۹۷ با توجه به مأموریت‌هایی که مدیریت امور پژوهشی داشته و با هدف انجام دقیق‌تر و تخصصی‌تر امور مربوط، ساختار سازمانی مدیریت مجدداً تعریف و جهت بررسی به معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع ارجاع شد. اداره طرح‌های پژوهشی، اداره امور اعضای هیأت علمی و پژوهشگران، اداره آمار و فرایندهای پژوهشی و اداره ارتباطات و همکاری‌های پژوهشی، چهار اداره‌ای است که جهت پیشبرد اهداف مدیریت امور پژوهشی در نظر گرفته شده است که در صورت تصویب قطعاً به بهبود کارها کمک شایانی خواهد کرد.

تهیه و تدوین آئین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها نیز از دیگر اقدامات مهم در این سال بوده است. شیوه‌نامه اجرایی انتخاب پژوهشگران و کارشناسان برگزیده پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، شیوه‌نامه انتخاب رئیس‌ان پژوهشگاه‌ها، شیوه‌نامه طرح‌های پژوهشی غیرموظف و آئین‌نامه همایش‌های علمی از جمله آئین‌نامه‌هایی بوده

- شیوه‌نامهٔ انتخاب رئیس‌ان پژوهشکده‌ها
- شیوه‌نامهٔ طرح‌های پژوهشی غیرموظف
- آئین‌نامهٔ همایش‌های علمی

۳. تهیهٔ پیش‌نویس آئین‌نامه و شیوه‌نامه

- نظام‌نامهٔ طرح‌های موظف
- شیوه‌نامهٔ پسا دکتری
- شیوه‌نامهٔ تشویق اعضای هیأت علمی مؤلف آثار پژوهشی

۴. ارتباطات برون‌سازمانی

- انعقاد ۴ تفاهم‌نامه با:
- دانشگاه علامه طباطبائی
- بنیاد مطالعات اسلامی روسیه
- بنیاد ملی نخبگان
- مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه

۵. سایت و سامانه معاونت پژوهشی

- بازنگری سایت معاونت پژوهشی بر اساس ساختار جدید معاونت و نوع فعالیت‌ها
- بهره‌برداری از فرایندهای ترفیع، گرنت، ارتقا، پژوهشگر برگزیده و طرح‌نامه در سامانه سیمپ

۶. تهیه گزارش

- گزارش عملکرد پژوهشگاه به منظور ارائه در جلسه هیأت امناء
- تکمیل سامانهٔ پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC)
- تکمیل اطلاعات سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ در سامانه میفا مربوط به وزارت علوم
- تدوین گزارش سامانه سمات
- تهیه گزارش وضعیت طرح‌های پژوهشی پژوهشگاه
- تهیه گزارش وضعیت استمهال طرح‌های پژوهشی
- تهیه گزارش وضعیت تاخیر در انجام و تحویل طرح‌های پژوهشی
- تهیه گزارش‌های موردی جهت ارسال به سازمان بازرسی کل کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی

۷. برگزاری مراسم هفته پژوهش

- برگزاری برنامه‌ها در مدت سه روز
- دعوت از متخصصین حوزه علوم انسانی جهت ارائه سخنرانی در پنل‌های تخصصی با عناوین؛ "کارآمدی علوم انسانی در مواجهه با تحریم"، "علوم

انسانی و مسئله فساد"، "علوم انسانی و محیط زیست"

- قدردانی از پژوهشگران، کارشناسان و دانشجویان برگزیده

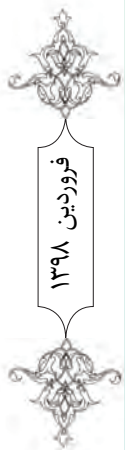
- رونمایی از کتاب جوامع الحکایات و لوامع الروایات
- برپایی نمایشگاه داخلی از محصولات پژوهشگاه؛ شامل کتاب‌های منتشر شده، طرح‌های پایان یافته، کتاب‌های نفیس
- مشارکت در نمایشگاه فن بازار با ارائه محصولات؛ طرح ساخت نرم‌افزاری برای توان بخشی کودکان و سالمندان، نسخه جدید پرتال، پایگاه داده زبان فارسی
- تهیه دو عنوان ویژه‌نامه

۸. بازنگری ثبت اطلاعات و اسناد، مستندسازی و صدور گواهی

- باز طراحی نرم افزار آرشیو
- اسکن ۲۸۳ پرونده طرح‌های پژوهشی بالغ بر ۱۱۰۰۰ برگ
- صدور ۴۵۳ گواهی سخنرانی و نشست‌های برگزار شده در پژوهشگاه
- صدور ۱۲ گواهی مجوز تدریس برای اعضای هیأت علمی

۹. همکاری‌های درون سازمانی

- مشارکت در جلسات دیدار ماهانه با اعضای هیأت علمی
- مشارکت در جلسات هیأت رئیسه پژوهشگاه
- مشارکت در شورای انتشارات
- مشارکت در جلسات هیأت جذب
- مشارکت در جلسات انعقاد تفاهم‌نامه‌ها
- مشارکت در جلسات شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی
- مشارکت در جلسات داخلی معاونت
- مشارکت در جلسات هیأت امناء و هیأت ممیزه وزارت علوم
- مشارکت در جلسات کمیتهٔ ترفیع
- برگزاری ۱۲ جلسه گرنت و بررسی ۱۳۹ درخواست تعیین اعتبار و هزینه کرد.

مدیریت تحصیلات تکمیلی

گزارش عملکرد برنامه‌ریزی آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی

برنامه آموزشی دانشجویان در سال ۱۳۹۷ مطابق سال قبل ادامه داشت. ارزشیابی استید نیز انجام شد. جلسات شورای تحصیلات تکمیل در سال ۹۷ بیش از ۳۲ طرح را بررسی کردند. چهار آزمون کتبی برای مقطع دکتری ۶ جلسه مصاحبه برای پذیرش دکتری انجام گرفت. در بخش امور دانش‌آموختگان نیز گواهی‌های ذیل صادر شد:

صدور گواهینامه موقت (۶۴ مورد)
صدور دانشنامه (۱۲ مورد)
صدور معافیت تحصیلی (۱۰ مورد)
صدور تأییدیه تحصیلی (۲۸ مورد)

گزارش عملکرد کارشناس خدمات آموزشی و دانشجویی

- آموزش رزرو غذا، رفع اشکال سیستم تغذیه (ناهار) نظارت، کنترل و تأیید بهداشت رستوران دانشجویان (۲۰۰ مورد)
- حذف نام کاربری و کلمه عبور (سیستم تغذیه) بعد از فارغ‌التحصیلی (۵۰ مورد)
- نظارت بر سایت و تهیه برنامه‌های نرم افزار و سخت افزار مورد نیاز سایت دانشجویان (۷۰ مورد)
- راه اندازی دستگاه ویدئو پروژکتور کلاس‌ها (۹۰ مورد)
- راهنمایی دانشجویان درباره نحوه تایپ، اینترنت و استفاده از کامپیوتر (۱۶۰ مورد)
- بروز رسانی رایانه‌های کلاس‌های آموزشی (۳۰ مورد)
- راه‌اندازی رایانه و دستگاه ویدئو پروژکتورهای کلاس‌های آموزشی و تحویل و در اختیار گذاشتن سیستم لپ‌تاپ به استادان و دانشجویان (۱۵۰ مورد)
- درخواست کالا و نظارت بر تدارکات مربوط به کلاس‌های آموزشی و دفاعیه‌های دانشجویی (۱۵۰ مورد)
- پیگیری و هماهنگی برای خدمات و نظافت محیط آموزشی و دانشجویی و رستوران (۲۰۰ مورد)
- آماده سازی سالن آزمون و پشتیبانی مجموعه

آموزشی برای شروع آزمون‌های پایان ترم (۳۰ مورد)

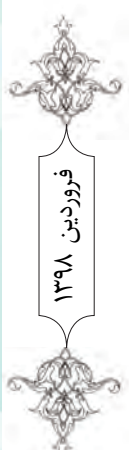
- انجام مراقبت در آزمون‌ها (۶۰ مورد)
- اعلام نواقص پرونده‌های آموزشی و دانشجویی برای اطلاع به دانشجو برای تکمیل پرونده (۱۳۰ مورد)
- ایجاد پرونده برای دانشجویان جدیدالورود (۱۰۰ مورد)
- همکاری در ستاد استقبال و ثبت نام دانشجویان ورودی جدید (یک هفته)
- تسویه حساب دانش‌آموختگان (۸۰ مورد)
- ارائه و دریافت مکاتبات از کارشناسان و درج در پرونده‌های آموزشی و دانشجویی (۳۰۰ مورد)
- آماده سازی سالن دفاع برای دانشجو (لپ‌تاپ، صدا و ویدئو پروژکتور) (۷۰ مورد)

فعالیت‌های حوزه امور دانشجویی

پرداخت انواع وام به دانشجویان (۳۱۸ مورد)
وام تحصیلی (۱۲۰ مورد)، وام مسکن و خوابگاه (۴۴ مورد)، وام ضروری (۴۸ مورد)، وام ازدواج (۲ مورد)
وام ویژه دکتری (۵۰ مورد)، وام ودیعه مسکن متاهلی (۱۰ مورد)، صدور کارت دانشجویی (۱۱۳ مورد)، اهدای بن کتاب به دانشجویان رتبه برتر هر رشته (۱۴ نفر)، اهدای بن کتاب به دانشجویان شاهد و ایثارگر جدیدالورود (۱۶ نفر)، تحویل کمد دانشجویی به متقاضیان (۱۰ نفر)، معرفی دانشجویان برای کار دانشجویی (۲ نفر)، اهدای بن کتاب به دانشجویان برای هفته کتاب (۲۳۳ نفر)، تهیه و تنظیم بیمه حوادث دانشجویان (۴۳۵ نفر)، صدور انواع گواهی دانشجویی (اشتغال به تحصیل، معرفی نامه و ..) (۲۰۰ نسخه)، تسویه حساب وام دانشجویان در طرح بخشودگی به مناسبت دهه فجر (۵۰ نفر)

برگزاری مراسم

- مراسم ثبت نام از دانشجویان جدیدالورود
- برگزاری مراسم آغاز سال تحصیلی
- برگزاری جلسات کمیته دانشجویی در معاونت فرهنگی (۴ جلسه)
- برگزاری سه جلسه با ریاست محترم پژوهشگاه و هیات رئیسه
- برگزاری ۱۰ جلسه با مدیر تحصیلات تکمیلی به منظور کمک در حل مشکلات دانشجویی

فعالیت‌های حوزه پژوهشی مقطع کارشناسی ارشد

راهنمایی و مشاوره دانشجویان درباره انتخاب موضوع پایان‌نامه به صورت فردی برای دانشجویان کارشناسی ارشد ورودی ۹۶ پژوهشگاه و تمامی دانشجویانی که در حال انتخاب موضوع پایان‌نامه بوده‌اند، قراردادان فرم‌های پژوهشی بر روی سایت سایت تحصیلات تکمیلی، ارسال فرم‌ها از طریق پست الکترونیک

راهنمایی و مشاوره دانشجویان درباره فرایند انجام پایان‌نامه به صورت فردی برای دانشجویان کارشناسی ارشد ورودی ۹۶ و تمامی دانشجویانی که در حال نگارش پایان‌نامه بوده‌اند، مشاوره در خصوص نگارش پروپوزال به دانشجویان، قراردادان برگه‌های راهنمایی و فرم‌های پژوهشی مورد نیاز در سایت تحصیلات تکمیلی و کانال اطلاع‌رسانی تحصیلات تکمیلی.

- راهنمایی و مشاوره دانشجویان درباره تکمیل فرم پروپوزال و روند تصویب آن (مورد ۶۰)

- راهنمایی و مشاوره دانشجویان درباره استفاده از دستورالعمل آیین نگارش (مورد ۷۰)

- راهنمایی دانشجویان درباره تکمیل فرم گزارش ادواری (مورد ۷۰)

- راهنمایی و مشاوره دانشجویان درباره معرفی امکانات پژوهشی پژوهشگاه ۱۱۳ (مربوط به دانشجویان جدیدالورود)

- شرکت در جلسه دفاع و تهیه صورتجلسه دفاع (۵۸ جلسه)

- تنظیم قرارداد استادان خارج از پژوهشگاه (مورد ۲۴)

- دریافت پایان‌نامه و رساله دانشجویان و ارسال به پایگاه اسناد و مدارک علمی (۱۱۱ مورد)

- پیگیری تصویب پروپوزال از دانشجویان (۷۵ مورد)

- تکمیل پرونده پژوهشی دانشجویان (شامل اخذ صورتجلسه شورای تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه، نامه ثبت موضوع در ایران داک، مصوبه شورای تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه، دریافت گزارش ادواری پایان‌نامه) (مورد ۲۰۰)

امور آموزش و آزمون

بررسی انجام انتخاب واحد و همچنین ترمیم واحد دانشجویان در دو مقطع کارشناسی ارشد و دکتری ۲۶۰ مورد

تنظیم قراردادهای حق التدریس اساتید و اعلام ساعات تدریس اساتید به امور مالی (تحویل احکام کارگزینی اساتید جهت عقد قرارداد حق التدریس) (مورد ۳۵)

تهیه و تنظیم بسته‌های آموزشی اساتید برای تدریس (مورد ۱۳۰)

کنترل تشکیل کلاس‌های درس در طول (مورد ۱۳۰)

کنترل تشکیل کلاس‌های جبرانی (مورد ۱۰)

تهیه و تنظیم لیست حضور و غیاب کلاس‌های درس به صورت ماهیانه (تحویل به اساتید) (مورد ۱۳۰)

کنترل حضور و غیاب‌های دانشجویان (مورد ۱۳۰)

امور آزمون

- برگزاری آزمون جامع (مورد ۴)

- برگزاری آزمون‌های پایان‌ترم (مورد ۱۳۰)

- ناظر اصلی برگزاری کلیه آزمون‌های پایان‌ترم (مورد ۱۳۰)

- مسؤل برنامه‌ریزی ساعات کاری مراقبین آزمون‌های پایان‌ترم (مورد ۱۳۰)

- تهیه و تنظیم بسته‌های آزمون پایان‌ترم درسی برای اساتید جهت طرح سؤال (مورد ۱۳۰)

- برگزاری آزمون پایان‌ترم در نیمسال اول سال تحصیلی (مورد ۱۳۰)

- هماهنگی با کلیه اساتید جهت ارائه سؤالات آزمون‌های پایان‌ترم (مورد ۱۳۰)

- پیگیری تحویل اوراق آزمون به اساتید و تحویل نمرات آنها (مورد ۱۳۰)

- ثبت نمرات دروس در سامانه مروارید (مورد ۸۰)

- ارائه آمار کلیه اساتید و ارسال به وزارت علوم و تحقیقات و فناوری (۱ بار)

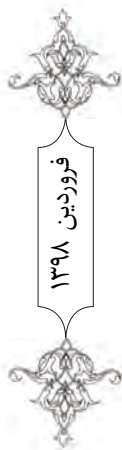
- ارائه برگ مخصوص اطلاعات آماری به اساتید- تحویل از آنها- آپ لود اطلاعات با فرمت خاص در سامانه وزارت علوم. (۱ بار)

استعلامات دانشجویی

تهیه و تنظیم جواب استعلامات دانشجویان و ارسال به واحد مربوطه (مورد ۳۲)

کمیته انضباطی دانشجویی

فعالیت به عنوان دبیر کمیته- جمع‌آوری مستندات- تنظیم دستور جلسه- تنظیم جلسه و دعوت از اساتید- تنظیم صورتجلسه- ابلاغ حکم به دانشجو (مورد ۱)

گزارش عملکرد معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع در سال ۱۳۹۷

نامه‌های صادره و وارده وزارت علوم ۹۲۵ فقره است که از این بین ۱۸۱ مورد نامه صادره و ۷۴۴ مورد نامه وارده هستند.

۳. اداره تدارکات

از جمله فعالیت‌هایی که اداره تدارکات به آن پرداخته برآورد هزینه ملزومات و شارژ انبار، پیگیری و تامین اعتبار، انجام تدارکات و تهیه لوازم مورد نیاز حوزه‌های مختلف پژوهشگاه است.

۴. بودجه

واحد بودجه یکی از زیرمجموعه‌های مدیریت مالی و اداری است که اقدامات انجام شده این قسمت در سال ۱۳۹۷ در زمینه بودجه، تشکیلات و آموزش ضمن خدمت است و کارهای مربوط به تهیه و تنظیم بودجه‌های سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸، تهیه و تنظیم بودجه عملیاتی برای رسیدن به اهداف کلان پژوهشگاه همچنین تنظیم جدول پاداش پایان خدمت همکاران بازنشسته، ارسال اطلاعات درخواستی به شورای گسترش وزارت علوم برای تایید و تصویب پژوهشکده جدید (مطالعات قرآنی و فرهنگ معاصر) است از دیگر اقدامات انجام شده برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت و تدوین نظام جامع آموزش کارکنان است.

۵. اداره عمومی و پشتیبانی

خدمات ارائه شده توسط اداره عمومی و پشتیبانی را می‌توان در ۵ دسته تعمیرات فضاها، برق، تاسیسات، فضاهای سبز و واحد نقلیه تقسیم بندی کرد. اقدامات حوزه تعمیرات شامل طراحی، ساخت، فضا سازی و بازسازی واحدهای مختلف پژوهشگاه از جمله شورای بررسی متون، کتابخانه مرکزی، آشپزخانه مرکزی، رستوران و انجام تغییرات در بعضی اتاقها است.

از جمله کارهای صورت گرفته توسط واحد تاسیسات: لوله کشی، تامین روشنایی، تعمیر لوازم اداری، نصب ترموستات، بازسازی اتاقها و ساختن گلخانه و... است.

کارهای صورت گرفته توسط واحد برق شامل: سیم‌کشی واحدهای آشپزخانه، واحد اداری و مالی، شورای بررسی متون، نصب تابلو برق و راه

حوزه معاونت اداری، مالی و مدیریت منابع، متولی برنامه ریزی و سیاستگذاری در خصوص نظام اداری، مالی، مدیریت منابع انسانی بودجه‌ریزی، تشکیلاتی و بهره‌وری پژوهشگاه در قالب قوانین، مقررات و مصوبات موجود است و اجرای قوانین و نظارت بر ضوابط مالی و اداری را برعهده دارد. در حال حاضر این معاونت دارای ۳ مدیریت، امور اداری و پشتیبانی، بودجه، تحول اداری و بهره‌وری، امور مالی است. این مدیریت تنها انجام کلیه امور مالی، اداری و مدیریت منابع انسانی، طرح‌های عمرانی، امور رفاهی اعضای هیأت علمی و کارکنان، امور خدماتی و پشتیبانی، اموال، تأمین و نگهداری فضاهای کالبدی، بازنگری و اصلاح ساختار سازمانی پژوهشگاه، انجام امور بودجه و تدوین بودجه کلان پژوهشگاه، تهیه و تدوین آیین‌نامه‌های مورد نیاز، تهیه و تدوین برنامه جامع آموزش و انجام امور مربوط به تقویت زیرساخت‌های پژوهشگاه و همچنین انجام امور دبیرخانه هیأت‌امناء را بر عهده دارند.

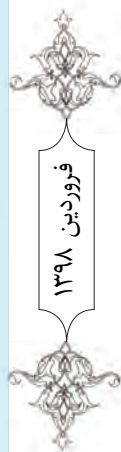
در خصوص انجام وظایف فوق‌فعالیتهای ۱۲ ماهه این معاونت به تفکیک در هر یک از مدیریت‌ها به شرح ذیل است:

۱. اداره کارگزینی و رفاه کارکنان

از مهمترین کارهای صورت گرفته توسط این بخش: تشکیل جلسات اجرایی و انجام کلیه امور مربوط به آن، تبدیل، وضعیت استخدامی اعضا، تهیه پیش‌نویس‌های مربوط به احتساب سنوات، انتصابات، صدور کلیه احکام مربوط به اعضای علمی و غیرعلمی، انعقاد قراردادهای پژوهشی، برقراری حقوق وظیفه و کمک هزینه ازدواج در مورد وراثت کارکنان بازنشسته و فوتی، شارژ اموال در چندین مرحله طی یک سال

۲. اداره دبیرخانه

آمار نامه‌های وارده و صادره در سامانه اتوماسیون پژوهشگاه نشان‌دهنده این است که تعداد نامه‌های ثبت شده خارج از پژوهشگاه در سال گذشته ۱۷۸۴ و در مقابل تعداد نامه ثبت شده داخل پژوهشگاه ۱۰۹۷ نامه است همچنین جمع کل

اندازی سیستم برق رستوران، تعمیر و تعویض دوربین‌های ساختمان مرکزی است. در بخش فضای سبز پژوهشگاه، با توجه به نیازسنجی، نوع و تعداد گیاهان مورد نظر از گلخانه برای ساختمانهای مرکزی، بنیاد دانشنامه‌نگاری، کتابخانه مینوی و ویلاهای دریاکنار خریداری شد علاوه بر این گیاهان فضای سبز عمودی، گل‌های موجود در طبقات، محوطه جلوی رستوران، زیر پل کردستان، گلخانه، باغ هرس و سم پاشی شدند. واحد نقلیه در سال ۱۳۹۷ با در اختیار داشتن چهار راننده از شرکت و چهار راننده از پرسنل قریب به ۹۳۰ سرویس داشته است که جمع کل هزینه‌های این واحد ۵۰۵۵۸۹۵۰۰ ریال است.

۶. امور مالی

از مهمترین وظایف عمومی امور مالی نگهداری و تنظیم حسابها و اسناد و دفاتر دولتی و تحویل وجوه است در راستای تحقق و پیشبرد بهتر این اهداف این حوزه یک سری اقدامات و فعالیتهایی صورت

گرفت که اهم آنها به شرح زیر است: طرح ساماندهی سیستم حسابداری تعهدی با شرکت در سه سمینار دانشگاه‌های تهران و مدرس، آموزش کارکنان، توسعه نرم افزار حسابداری در این راستا، استفاده از سامانه برخط (آنلاین) ارسال صورت معاملات فصلی و سایر گزارشات مالی با توجه به اجرایی شدن نظام مالیاتهای مستقیم، مدیریت تامین اعتبار هزینه‌ها، ایجاد سیستم یکپارچه درآمدهای اختصاصی (وصولی) در سطح پژوهشگاه از طریق همکاری با بانک‌های عامل پژوهشگاه از طریق افتتاح حساب جدید در بانک مرکزی جهت ارسال حقوق و سایر کسور و نگهداری و راهبری سیستم حقوق و دستمزد، انتخاب مناسبترین نظام حسابرسی با تایید هیئت امناء، کنترل کلیه پرداختها، ثبت حقوق مدیران در فرم‌های کاربرگ و کنترل وضعیت به انضمام احکام و فیش‌های مربوطه در پایان هر ماه و ارسال به دیوان محاسبات.

گزارش عملکرد مدیریت نظارت و ارزیابی در سال ۱۳۹۷

این مدیریت با همکاری کارشناسان واحد براساس شرح وظایف محوله در چارت سازمانی، اقدامات و فعالیت خود را انجام می‌دهد. اقدامات و فعالیت‌های دفتر نظارت و ارزیابی در سال ۹۷ عبارتند از:

* تدوین گزارش عملکرد پژوهشگاه در سال ۹۶

دفتر نظارت و ارزیابی به منظور آگاهی از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل پژوهشگاه و با هدف بهبود کمی و کیفی عملکرد، سالیانه گزارشی از وضعیت پژوهشگاه بر اساس گزارش ارسالی واحدها تدوین می‌کند. این گزارش در دو بخش الف) عملکرد پژوهشی واحدهای صفی (پژوهشکده‌ها و مراکز) و ب) عملکرد واحدهای ستادی پژوهشگاه (پشتیبانی) تدوین می‌شود. گزارش واحدهای صفی، بر مبنای شاخص‌های گسترده‌ای که ترکیبی از شاخص‌های مورد عمل در سازمان‌های مشابه و نیز در واحدها و سازمان‌های بالادستی بویژه مرکز نظارت وزارت علوم است و در دو محور نیروی انسانی و عملکرد علمی، تهیه می‌شود. در این گزارش، وضع موجود تحلیل شده و میزان انحراف از برنامه راهبردی سنجیده می‌شود؛ نقاط قوت و ضعف نیز بیان شده و پیشنهادهایی برای رفع مشکلات و بهبود وضع موجود ارائه می‌شود. گزارش عملکرد پس از تدوین، در کمیسیون نظارت و ارزیابی و شورای راهبردی، نظارت و ارزیابی عملکرد بررسی و تحلیل می‌شود.

* برگزاری سومین دوره انتخابات رؤسای پژوهشکده‌ها

سومین دوره انتخابات رؤسای پژوهشکده‌ها در روزهای ۲۲-۲۴ اردیبهشت ماه در پژوهشگاه برگزار شد و اعضای هی

ت علمی با حضور در پای صندوق‌ها، رأی خود را برای انتخاب رئیس پژوهشکده به صندوق انداختند.

بر اساس شیوه‌نامه برگزاری انتخابات که به تصویب هیئت رئیسه پژوهشگاه رسیده است، نه پژوهشکده اندیشه سیاسی، انقلاب و تمدن اسلامی؛ اخلاق و تربیت؛ اقتصاد و مدیریت؛ زیانسناسی، زبان و ادبیات؛ تاریخ

ایران؛ غرب شناسی و علم پژوهی؛ مطالعات اجتماعی و نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل حائز شرایط برگزاری انتخابات بودند.

اعضای هیئت علمی بر اساس زمان مشخص شده برای ثبت نام، نامزدی خود برای انتخابات ریاست پژوهشگاه را اعلام کردند. همچنین به منظور رفع ابهامات و نحوه برگزاری انتخابات، جلسه توجیهی و هماهنگی با رؤسای پژوهشگاه برگزار و زمان دقیق برگزاری انتخابات برای هر یک از پژوهشگاهها مشخص شد. انتخابات هر پژوهشگاه طبق زمان تعیین شده ۲۲-۲۴ اردیبهشت ۹۷ برگزار گردید و اعضای هیئت علمی پژوهشگاهها با اعطای رأی خود، گام اول را برای انتخاب برداشتند. پس از شمارش آرا و صدور احکام، رؤسای ۹ پژوهشگاه فعالیت خود را آغاز کردند.

لازم به ذکر است که در شش پژوهشگاه، رؤسای سابق ابقاء شدند و در سه پژوهشگاه تغییر صورت گرفت.

گزارش اجرای برنامه راهبردی اول

ضرورت پایش اجرای برنامه راهبردی ایجاب می‌کند، دفتر نظارت و ارزیابی دو بار در سال گزارشی از عملکرد پژوهشگاه و میزان پیشرفت اجرای برنامه راهبردی را در جلسات هیئت امناء ارائه کند.

این گزارش حاوی اطلاعات واحدهای صفی و ستادی است که اقدامات انجام شده ذیل راهبردها و سیاستهای برنامه اول در سالهای ۹۴-۹۷ و نیز میزان انحراف از برنامه را نشان می‌دهد.

بررسی نتایج حاصل از ارزیابی برنامه اول توسعه حاکی از آن است که این برنامه برکات فراوانی را برای پژوهشگاه به ارمغان آورده است که رشد تولیدات علمی، اثرگذاری بر محیط پیرامونی با انجام پژوهشهای کلان، ایجاد شبکه نخبگانی علوم انسانی، توسعه فضای نقد و گفت‌وگو و توسعه مدیریت دانایی محور، تنها بخشی از این برکات می‌باشند.

تدوین برنامه راهبردی دوم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی پس از اولین تجربه در تدوین برنامه راهبردی، بنا به ضرورت انطباق زمانی برنامه راهبردی با برنامه ششم توسعه، تهیه برنامه راهبردی دوم را یک سال زودتر از موعد در دستور کار قرار داد و آماده‌سازی آن را به دفتر نظارت و ارزیابی محول کرد.

فرایند اجرایی تدوین برنامه راهبردی در دفتر نظارت و ارزیابی با تشکیل کارگروه‌های مختلف از جمله کارگروه تخصصی نظارت، ارزیابی و پیشبرد برنامه، کارگروه نمایندگان پژوهشگاهها و کارگروه مشورتی (به صورت موردی) با حضور اعضای محترم هیات رئیسه آغاز گردید و تلاش شد، تدوین برنامه با مشارکت مستقیم اعضای پژوهشگاه در سطوح مختلف پیش برده شود. قریب به ۵۰ جلسه در این زمینه تشکیل شد و علاوه بر آن، اسناد بالادستی و برنامه راهبردی بسیاری از دانشگاهها و مراکز پژوهشی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت که حاصل آن تدوین برنامه راهبردی دوم پژوهشگاه با ۶ راهبرد و ۳۴ سیاست است.

تدوین برنامه عملیاتی پنجساله واحدهای صفی و ستادی

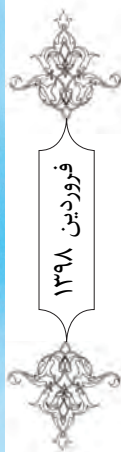
برنامه راهبردی سند کلان سازمان است که تا سطوح عملیاتی توسعه داده می‌شود تا واحدها در قالب برنامه کلی، سمت و سوی حرکت خود را مشخص کنند.

دفتر نظارت و ارزیابی پس از تدوین راهبردها و سیاستها، موظف به گردآوری برنامه عملیاتی واحدهای مختلف صفی و ستادی شد.

به این منظور دو فرم تهیه شد تا پژوهشگاهها و اعضای هیئت علمی در جهت اهداف کلان پژوهشگاه و مبتنی بر راهبردها و سیاستها، اقدامات عملی پنجساله و طرحهای پژوهشی را مشخص کنند. کارشناسان نظارت و ارزیابی نیز طی تعامل و ارتباط مداوم با پژوهشگاهها و مدیریتها برنامه را جمع‌آوری و پس از ویرایش و انجام اصلاحات اقدام به چاپ آن نمودند.

گزارش سومین دوره انتخابات شورای صفی اعضای هیئت علمی

سومین دوره انتخابات مجمع صفی اعضای هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در مورخ ۴ اسفند ۱۳۹۷ با حضور حداکثری اعضای هیئت علمی در سالن حکمت برگزار شد. پنج نفر از اعضای هیأت علمی به عنوان اعضای هیئت مدیره و یک نفر به عنوان بازرس انتخاب شدند.

گزارش عملکرد واحد «روابط عمومی» در سال ۱۳۹۷

پژوهشی در مونیتورها (شیوه‌نامه انتخاب پژوهشگر برتر و شیوه‌نامه طرح غیرموظف)
- معرفی پرتال و سایت علوم انسانی به دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های علوم انسانی (در خبرنامه و بروشور معرفی پژوهشگاه و ...)

- معرفی قطب‌های ایجاد شده در پژوهشگاه
- تهیه موشن‌گرافی نمونه برای معرفی پژوهشگاه
- تهیه شیوه‌نامه اجرایی برگزاری نشست، همایش و سخنرانی در پژوهشگاه. این شیوه‌نامه در نه ماده و هشت تبصره به تصویب هیأت رئیسه رسیده است که در آن ضمن بیان اهداف و تعاریف، مراحل مراحل برگزاری برنامه‌ها، فرایند اعلام به واحدهای زیربند و ثبت زمان و مکان برگزاری برنامه‌ها، هماهنگی با خدمات از طریق نامه نگاری به امور اداری و درخواست پذیرایی، تهیه پوستر، تمهید اطلاع‌رسانی مناسب و موارد مربوط به برگزاری، تهیه خبر و انتشار محتوای برنامه‌ها آورده شده است. مراحل انجام کارها به وضوح بیان شده است و وظایف بخش‌ها و افراد مختلف مشخص شده است. در ضمن این شیوه نامه برای مدت یک سال تصویب شده است و قرار است با تغییرات و اصلاحات جدید، نسخه جدید آن در سال ۱۳۹۸ به هیأت رئیسه ارائه و تصویب شود.

برگزاری منظم جلسات سخنرانی‌ها، همایش‌ها و ...

برای انجام هرچه بهتر این امر، روابط عمومی شیوه‌نامه‌ای به تصویب هیأت رئیسه پژوهشگاه رسانده است و در اختیار همه همکاران قرار داده است و با تکیه بر آن فعالیت‌های معمول خود را در سال ۱۳۹۷ انجام داده است که در ادامه ذکر شده‌اند:

- برگزاری سخنرانی و نشست (۳۵۰)، درس گفتار و کارگاه (۱۳۲) و همایش ملی (۲۵) و هشت همایش

بین‌المللی:

* «پانینی: دست‌نویس سنسکریت»

* «زبان و ادبیات روسی در دنیای معاصر»

* «شمس و مولانا»

* «نشانه‌شناسی مسائل و کنش‌های اجتماعی»

واحد «روابط عمومی» به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های ریاست پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، علاوه بر اهتمام ویژه برای تحقق اهداف برنامه توسعه پژوهشگاه و برقراری و توسعه ارتباط با رسانه‌ها، تلاش می‌کند تا جلسات سخنرانی‌ها، کارگاه‌ها، همایش‌ها و سمینارها به نحو شایسته برگزار شود تا معرفی و تقویت جایگاه پژوهشگاه به عنوان یک مرکز تخصصی پژوهش و آموزش علوم انسانی کشور، به نحو شایسته‌ای انجام گیرد. این واحد در سال ۱۳۹۷ همچون سال‌های پیش سعی کرده است وظایف خود در این حوزه را به بهترین صورت انجام دهد که در ادامه آورده شده است.

فعالیت‌های راهبردی روابط عمومی

در راستای افزایش کیفیت اطلاع‌رسانی و خدمات، روابط عمومی فهرستی از پیشنهادات در حوزه ذی‌ربط را به ریاست ارائه و در جهت تحقق برخی از آنها گامی مؤثر برداشته است:

- معرفی پژوهشگاه در نشریه عتف وزارت علوم

- افزودن بخش «پژوهشگاه در رسانه» به سایت پژوهشگاه و درج مصاحبه‌های اعضای پژوهشگاه با خبرگزاری‌های مختلف

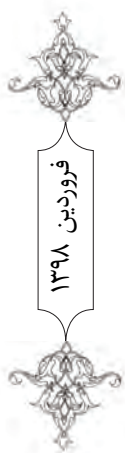
- تهیه تقویم سال جدید با طراحی تصویر ساختمان پژوهشگاه برای صفحه مونیتور رایانه‌ها و ارسال آن به همراه پیام تبریک سال جدید

- برگزاری کارگاه رایگان گزارش‌نویسی و خبرنگاری برای کارشناسان رابط پژوهشکده‌ها با روابط عمومی

- پیشنهاد نمایش پوستر نشست‌ها و سخنرانی‌ها در تابلو اعلانات سایت

- تهیه پروپوزال‌های مختلف برای تهیه فیلم معرفی پژوهشگاه و ارسال نتایج آنها برای هیأت رئیسه طراحی و تهیه مهرهای یک‌شکل برای بخش‌های مختلف پژوهشگاه

- نمایش شیوه‌نامه و آیین‌نامه‌های معاونت

* «زنان و مهاجرت»

* «عدالت ترمیمی ار نگرگاه آیین زرتشت»

* «ادبیات و سینما»

* «تاریخ فرهنگی ایران»

- اطلاع‌رسانی برنامه‌ها در سکو و سایت
- تهیه بریده جراید از اخبار پژوهشگاه و علوم انسانی و انتشار آن از سکو برای همکاران
- تنظیم برنامه‌های سال‌ها و ثبت زمان برنامه‌ها
- آرشیو کردن فایل‌های صوتی و تصویری
- بارگذاری فایل‌های صوتی و تصویری در سایت
- طراحی و چاپ پوستر و بنر برنامه‌ها
- طراحی و چاپ بنر برای مناسبت‌ها و موفقیت‌های همکاران

- تهیه خبرنامه داخلی پژوهشگاه (هرماه)

- چاپ و ارسال خبرنامه به دانشگاه‌ها و مراکز مختلف

- تهیه خبر از برنامه‌های حوزه ریاست

- درخواست گزارش از کارشناسان پیوهشکده‌ها، اصلاح و درج آن در سایت، کانال و خبرنامه

- برگزاری برنامه‌های ویژه

- برگزاری نشست خبری (هفته پژوهش، همایش ملی «استاد شهید مطهری و مطالعات قرآنی معاصر»، چهارمین همایش شمس و مولانا)

علاوه بر پوشش برنامه‌های علمی (سخنرانی، نشست، همایش و ...)، جلسات برگزار شده توسط سایر بخش‌های پژوهشگاه و گاه جلسات بخش‌های مختلف در خارج از پژوهشگاه نیز پوشش داده شده است که در ادامه اهم آنها آورده شده است:

- جلسات هیأت‌امنا و هیأت‌ممیزه
- جلسات ماهانه دیدار اعضای هیأت علمی
- جلسات شورای مدیران و مشاوران طرح اعتلای علوم انسانی
- جلسات کمیته‌های علمی و اجرایی همایش‌ها و برنامه‌های ویژه همچون هفته پژوهش
- جلسات تدوین دومین برنامه راهبردی پژوهشگاه
- جلسات دیدار اعضای پژوهشگاه با اعضای سایر دانشگاه‌ها و مراکز
- دیدار نماینده هومبولت آلمان با اعضای هیأت علمی پژوهشگاه،
- برگزاری جلسه شورای پژوهشی با حضور دکتر مسعود برومند، معاون پژوهشی وزیر علوم
- بازدید رئیس پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات از پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

- تفاهم‌نامه‌ها (تفاهم‌نامه با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تفاهم با دانشگاه علامه، بنیاد مطالعات اسلامی روسیه، بنیاد ملی نخبگان، تفاهم‌نامه با بنیاد ایران‌شناسی اتریش، تفاهم‌نامه با مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه، تفاهم‌نامه با دانشگاه ساپینزای رم)

- برگزاری جلسات گرامیداشت اعیاد و روزهای خاص

- نشست‌ها و همایش‌های شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی

- جلسات مدیریت همکاری‌های علمی و روابط بین الملل و دفتر هیأت علمی

- مراسم فرهنگی و اعیاد (هفته دولت و روز کارمند، جشن نیمه شعبان، بزرگداشت هفته دفاع مقدس، بزرگداشت روز مولانا، بزرگداشت روز فردوسی، بزرگداشت روز ارتباطات و روابط عمومی، برگزاری مراسم تبریک سال جدید، بزرگداشت روز دانشجو

- برگزاری مراسم تحمیم و بزرگداشت برای دکتر فرزاد جعفری (کارشناس فقید پژوهشگاه)

- بزرگداشت‌ها (دکتر زهره زرشناس، دکتر بهرام مقدادی، دکتر غلامحسین یوسفی)

- نشست «جهان فرهنگی، ادبیات فارسی، سخنگوی صلح و دوستی» در مؤسسه اِکو

- نشست مشترک مرکز اسناد فرهنگی آسیا و کمیسیون ملی یونسکو

- استقبال از مهمانان خارجی همایش‌های بین‌المللی در فرودگاه (همایش پانینی)

- نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی، فناوری و فن بازار

- رونمایی از دویستمین اثر شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در ساختمان وزارت علوم

- جلسه هیأت‌امنا پژوهشگاه در ساختمان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- جلسه مشترک کمیسیون دائمی هیأت‌امنا و هیأت‌رئیس پژوهشگاه در پژوهشکده دانشنامه‌نگاری

- نشست مشترک هیأت‌امنا کتابخانه استاد مینوی و هیأت‌رئیس پژوهشگاه در کتابخانه مینوی

- جلسات هیأت‌رئیس پژوهشگاه علامه، دانشنامه‌نگاری و ...

- همایش بین‌المللی فلسفه، دین و علم در زیست جهان اسلامی در دانشگاه وین اتریش از طریق دریافت اخبار از راه دور و فضای مجازی

- اردوهای فرزندان ممتاز

ایجاد ارتباط و همکاری مستمر با اعضای پژوهشگاه

در این راستا روابط عمومی از طریق ارتباط با یک کارشناس رابط از هر پژوهشکده و مرکز، سعی کرد تا همکاری لازم به صورت مؤثرتر و مستمرتر شکل گیرد. در ضمن با ارسال پیام به کارشناسان پژوهشکده‌ها از آنها خواسته می‌شود تا خلاصه‌ای از برنامه پژوهشکده خود را برای تهیه خبر و درج آن در خبرنامه به روابط عمومی ارسال کنند.

- گزارش جلسات دیدار اعضای پژوهشکده‌ها با رئیس پژوهشگاه در سایت و خبرنامه
- گزارش انتصاب رئیس‌ان و مدیران گروه‌ها در سکو و خبرنامه

- طراحی و چاپ کارت ویزیت برای رؤسای پژوهشکده‌ها

- طراحی و چاپ کارت ویزیت همکاران پژوهشگاه با هزینه شخصی

- برگزاری جلسات ماهانه و شورای صنفی و ...

- انجام گفتگو و مصاحبه‌های ویژه با همکاران و اساتید برای خبرنامه و کلیپ و ویژه‌نامه :

دکتر حسینعلی قبادی، دکتر کمالی زاده، دکتر عاصی و دکتر مسعود قیومی، مهنوش هدایتی، دکتر روح الله کریمی، دکتر علیرضا عبدی (مشاور مدیرعامل در امور توسعه سایپا یدک)، دکتر نجفقلی حبیبی (قائم مقام انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری)، دکتر امیر طالبیان (مشاور اجتماعی وزیر نفت)، مهندس محمد محمودی (مشاور وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)، محمدرضا بهرنگی (استاد دانشگاه خوارزمی)، دکتر محمود ساعتچی (استاد بازنشسته دانشگاه علامه طباطبایی)، دکتر احمد پاکتچی (رئیس پژوهشکده دانشنامه‌نگاری)، دکتر محمدسعید سیف (مدیرکل ارتباط با صنعت وزارت علوم)، مهندس منوچهر جباری (معاون مهندسی و نظارت بر تولید مپنا)، بهروز دری (استاد مدیریت صنایع دانشگاه شهید بهشتی و دبیر همایش)، دکتر وحید احمدی (مشاور وزیر علوم و رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)

دکتر محسن قزنفلی (عضو هیأت علمی جهاد دانشگاهی)، دکتر غلامرضا حیدری (عضو هیأت علمی پژوهشگاه نیرو)، دکتر حسین سراج زاده (رئیس انجمن جامعه‌شناسی ایران)، دکتر اشرف بروجردی (رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران)

- تهیه هدایا برای مهمانان ویژه پژوهشگاه
- تهیه استند و ارسال پیام و درج در خبرنامه برای تسلیت‌های مربوط به اعضای پژوهشگاه
- درج خبر برای تسلیت بزرگان و اندیشمندان (دکتر احمدی، دکتر قانع‌راد و ...)
- تهیه بنر برای مراسم سوگواری
- تهیه هدایا و بنر و ... بزرگداشت‌ها
- تهیه استند بنر و نصب آن برای برخی از برنامه‌ها و نشست‌ها

برقراری و توسعه ارتباط با رسانه‌ها

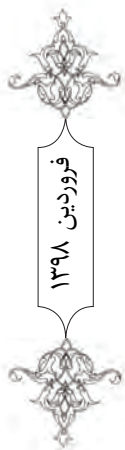
در سال ۹۷ ارسال برنامه‌های پژوهشگاه به رادیو فرهنگ، رادیو معارف و سیما فکر، بسیاری از برنامه‌ها در رسانه‌های مذکور پخش شد.

- ارتباط با خبرنگاران خبرگزاری‌های مختلف همچون فارس، رسا، ایرنا، ایسنا، شبستان، ایپنا و ... در موضوعات مرتبط با خبرگزاری‌ها هماهنگی و اطلاع رسانی لازم برای حضور آنها در پژوهشگاه صورت گرفت.

- ارتباط با شبکه‌های صدا و سیما و حضور آنها در برنامه‌ها و همایش‌های مهم (همایش پانینی، همایش علوم انسانی، تولید و صنعت و ...)

تلاش در جهت معرفی پژوهشگاه

در این زمینه به همت روابط عمومی بروشور معرفی پژوهشگاه به زبان انگلیسی طراحی و چاپ شده است که علاوه بر معرفی پژوهشکده‌ها و مراکز مختلف پژوهشگاه، معرفی برخی امتیازات پژوهشگاه همچون پایگاه دادگان زبان فارسی، آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان، اطلس فرهنگی، بانک اطلاعاتی امام علی (ع) و ... نیز پرداخت. در این بروشور دفتر قطب‌های علمی و کرسی‌های نظریه‌پردازی نیز معرفی شده‌اند و با ذکر رشته‌های مورد پذیرش در مرکز تحصیلات تکمیلی و همچنین میزان پژوهش‌های انجام شده در هر پژوهشکده بر ویژگی منحصر به فرد آموزشی و پژوهشی بودن مرکز تأکید شده است.

علاوه بر این با تهیه بروشور و ویژه‌نامه در معرفی هرچه بیشتر پژوهشگاه و بخش‌های مختلف آن همت گماشته است:

- بروشور معرفی پژوهشکده تاریخ
- بروشور عملکرد معاونت پژوهشی در سال ۹۶
- بروشور معرفی دفتر همکاری‌های بین‌الملل
- بروشور معرفی پژوهشکده کاربردی سازی
- بروشور همایش ارتباط علوم انسانی، تولید و صنعت - ویژه نامه همایش ارتباط علوم انسانی، تولید و صنعت
- روابط عمومی علاوه بر به روز رسانی پاور معرفی پژوهشگاه، پاورهایی دیگری نیز برای بخش‌های مختلف تهیه شده است که در ادامه ذکر شده‌اند:
- پاور پوینت معرفی پژوهشگاه برای هفته پژوهش
- پاور پوینت معرفی نشریات علمی-پژوهشی، انتشارات پژوهشگاه
- کلیپ همایش زبان‌های روسی برای شورای بررسی متون
- کلیپ دستاوردهای پژوهشگاه برای ارائه به وزارت علوم
- کلیپ دومین نشست طلایه‌داران صلح، آیت الله صدر، اسناد آسیا
- کلیپ برای مراسم یادبود مرحوم دکتر فرزاد جعفری
- کلیپ آزاد سازی خرمشهر برای مراسم هفته دفاع مقدس
- اطلاع‌رسانی و معرفی نسخه جدید پرتال جامع علوم انسانی در سایت، کانال و خبرنامه

همکاری با انتشارات پژوهشگاه

واحد روابط عمومی در صورت امکان و انتشار کتاب‌های جدید سعی کرده است تا آثار چاپی را علاوه بر معرفی در سایت پژوهشگاه، در خبرنامه نیز معرفی کند.

در ضمن خدمات لازم برای برگزاری و اطلاع‌رسانی جلسات رونمایی از کتاب‌ها نیز به خوبی انجام شده است که در ادامه برخی از آنها آورده شده است.

- رونمایی از کتاب «درآمدی بر ادبیات شناسی» در نمایشگاه بین‌المللی کتاب
- رونمایی از کتاب «تاریخ سیاسی چیست؟» در

پژوهشگاه

- نقد، معرفی و رونمایی از کتاب «رتوریک: از نظریه تا نقد»

- اطلاع‌رسانی آغاز فعالیت نمایندگی فروش کتاب‌های پژوهشگاه در خیابان انقلاب
- پاور پوینت معرفی نشریات علمی-پژوهشی، انتشارات پژوهشگاه
- چاپ و اطلاع‌رسانی فراخوان مجلات در سکو، سایت و خبرنامه (مجله «ادبیات و پژوهش‌های میان‌رشته‌ای»، ویژه‌نامه «بلاغت» و دوفصلنامه «بررسی مسائل اقتصادی ایران»)
- چاپ بنر، پوستر، استند، بروشور و کارت ویزیت برای نمایشگاه کتاب

همکاری با مدیریت تحصیلات تکمیلی

همکاری با بخش تحصیلات تکمیلی طبق روال سال‌های قبل ادامه دارد و درخواست‌های همکاران در واحد تحصیلات تکمیلی انجام می‌شود:

- اصلاح و درج گزارش دفاع دانشجویان و جلسات تحصیلات تکمیلی در خبرنامه به همت واحد تحصیلات تکمیلی
- درج اطلاعیه دفاعیه دانشجویان در کانال پژوهشگاه تا علاقه مندان در جلسات دفاع شرکت نمایند.
- چاپ بنر تبریک به دانشجویان برنده جوایز ملی
- برگزاری و اطلاع‌رسانی جلسات شورای تحصیلات تکمیلی
- برگزاری مراسم سال تحصیلی جدید
- برگزاری مراسم روز دانشجو

اطلاع‌رسانی

فعالیت‌ها و موفقیت‌های همکاران

در این خصوص روابط عمومی در سال ۹۷ نیز با اعلام موفقیت‌های همکاران به صورت درج در سکو و چاپ بنر تبریک، سعی کرد انگیزه تلاش در همکاران را تقویت کند (دکتر علوی پور، دکتر فاضلی، دکتر شجاعی، دکتر صافی، دکتر راکعی، دکتر عاصی، دکتر مدرسی، دکتر گرامی و برندگان جوایز نقد متون).

گزارش عملکرد واحد مدیریت همکاری‌های علمی و بین‌المللی

کندو از کشور ژاپن با اعضای پژوهشکده تاریخ.

تفاهم‌نامه با دانشگاه‌های خارجی

- * تفاهم‌نامه با بنیاد ایران‌شناسی اتریش،
- * تفاهم‌نامه با دانشگاه سائپینزای رم
- * بنیاد مطالعات اسلامی روسیه
- * مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه

برگزاری همایش، نشست و سخنرانی

* همایش بین‌المللی «پانینی؛ دست‌نویس سنسکریت» با حضور سهراب کومار، رایزن فرهنگی هند و اندیشمندان بزرگ دو کشور هند و ایران .

* همایش بین‌المللی «زبان و ادبیات روسی در دنیای معاصر»

* همایش بین‌المللی «شمس و مولانا»

* همایش بین‌المللی «نشانه‌شناسی مسائل و کنش‌های اجتماعی»

* همایش بین‌المللی «زنان و مهاجرت»

* همایش بین‌المللی «عدالت ترمیمی ار نگرگاه آیین زرتشت»

* همایش بین‌المللی «ادبیات و سینما»

* همایش بین‌المللی «تاریخ فرهنگی ایران»

* نشست «راهکارهای بین‌المللی سازی علوم انسانی» با سخنرانی دکتر مزدک رجبی.

* نشست «افق ۲۰۲۰: امکانی برای توسعه پژوهش‌های بین‌المللی» با سخنرانی دکتر سامان حسینخانی.

واحد مدیریت همکاری‌های علمی و بین‌المللی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی زیرمجموعه ریاست است که ضمن انجام امور اداری روزمره در اموری که به تعاملت پژوهشگاه با نهادهای پژوهشی، آموزشی و اجرایی داخلی و خارجی مربوط است، طراح و پی‌گیر سیاست‌ها و برنامه‌هایی به منظور توسعه مناسبات با دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی داخلی و خارجی و بهره‌برداری مؤثر از این مناسبات به شمار می‌رود. هدف اصلی و کلیدی آن عبارتست از کمک به تقویت علمی و ارتقای اعتبار پژوهشگاه در عرصه داخلی و بین‌المللی. این واحد در سال ۱۳۹۷ در بخش‌های مختلفی مثل شرکت اعضای هیأت علمی در کنفرانس‌ها و همایش‌های بین‌المللی، حضور اساتید خارجی در پژوهشگاه و انعقاد تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای همکاری بین پژوهشگاه و نهادهای خارجی فعالیت داشته است که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت.

حضور اساتید خارجی در پژوهشگاه

* دیدار دکتر عیسی علی‌الکابوب با اعضای پژوهشکده زبان و ادبیات فارسی. هدف ایشان ایجاد تعاملات علمی و فرهنگی ایران و سوریه با تاکید بر روابط بین دانشگاهی بود.

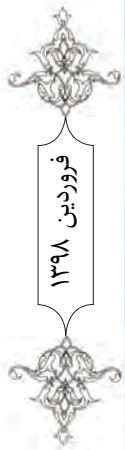
* دیدار کریستین گونتر با اعضای پژوهشکده فرهنگ معاصر.

* دیدار پروفسور عبدالله ابراهیم و سرکار خانم دکتر اسماء معیکل از پژوهشگاه و ارائه مقاله و برگزاری کارگاه در گروه زنان پژوهشگاه

* دیدار سرو رسا رفیع زاده از کشور افغانستان با اعضای گروه زنان پژوهشکده علوم اجتماعی پژوهشگاه.

* دکتر نادیا گرمان و دکتر دنیایی با اعضای پژوهشکده حکمت معاصر.

* دیدار الکساندر خیسما تولین از روسیه و نبواکی

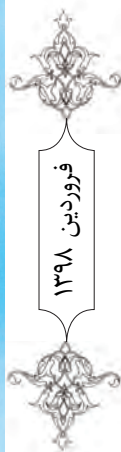
دکتر قبادی در جلسه شورای تحصیلات تکمیلی:

دولت آمریکا ماهیتاً با انقلاب اسلامی و سپاه خصومت دارد

پس معلوم می‌شود که دولت آمریکا از سوی رژیم اشغال‌گر صهیونیستی مأموریت های تازه‌ای دریافت کرده است و این حقانیت انقلاب اسلامی و نهاد سپاه پاسداران را در تقابل با اشغالگری روشن‌تر ساخته است. چرا که داعشی‌ها هم خط مشی اشغالگری داشتند و سپاه در مقابل آنها ایستاد و رژیم صهیونیستی که عیناً اشغال‌گراست، پس معلوم می‌شود که طرفداران اشغالگری و حامیان اشغالگران بیشترین مخالفت را با انقلاب اسلامی و سپاه پاسداران در پیش گرفته‌اند. در ادامه این جلسه درباره پیوند میان رساله‌های دکتری و کارشناسی‌ارشد با اولویت های صندوق پژوهشگران و طرح جامع اعتلای علوم انسانی پژوهشگاه بحث و تبادل نظر به عمل آمد و اعضاء نظرات و پیشنهادهای خود را در این زمینه مطرح کردند. همچنین بررسی دو رساله دکتری در دستور کار قرار گرفت و نتیجه گیری شد.

اولین جلسه شورای تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه در سال جدید در روز چهارشنبه ۲۱ فروردین تشکیل شد. در ابتدای این جلسه‌ی دکترا، رئیس پژوهشگاه ضمن تبریک فرا رسیدن سال نو، میلاد با سعادت امام حسین(ع)، روز پاسدار، تولد حضرت عباس(ع) و روز جانباز و میلاد امام سجاد(ع) را بویژه به پاسداران و جانبازان عزیز تبریک گفت.

همچنین موج جدید مخالفت‌ورزی آمریکا و رژیم اشغال‌گر قدس نسبت به ایران را یادآور شد و تأکید کرد: وقتی ادعاها و اقدامات آمریکا را در کنار هم می‌گذاریم، ابعاد این دشمنی بیشتر روشن می‌شود. رئیس پژوهشگاه یادآور شد: آمریکا باید پاسخ بدهد که میان این اقدامات چه ارتباطی وجود دارد. اینکه یک روز اعلام کند، بیت‌المقدس دیگر پایتخت فلسطین نیست، بعد اعلام کند که جولان متعلق به سوریه نخواهد بود. پس این دو گزاره مشترکاً ماهیت اشغالگری دارند و الان هم بگویند که سپاه پاسداران تروریست است.

چرا باید ایران را دوست بداریم؟

شود و در اصل به پرسش‌هایی از این دست باید اندیشید و فکر کرد». فاضلی با اشاره به اینکه شکل‌گیری مفهوم ملت - دولت و امپراطوری ناسیونالیسم از ارکان مدرنیته است افزود: «دوست داشتن وطن و میهن بخش بنیادی‌تر تجربه تجدد است، اما ورای مسأله ایدئولوژی، ناسیونالیسم به مثابه فلسفه سیاسی بخشی از تجربه

گروه تاریخ سیاسی پژوهشکده علوم تاریخی در ادامه نشست‌های «ایده ایران» از سلسله نشست‌های «مسئله ایران» سخنرانی را با عنوان «چرا باید ایران را دوست بداریم؟» در روز دوشنبه ۲۶ فروردین با حضور دکتر نعمت‌الله فاضلی و دکتر عبدالرحمن حسینی‌فر، دبیر نشست، در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار کرد.

زیسته انسان‌ها در جوامعی است که با مدرنیته و تجدد سر و کار دارند پس از آنجا که دوست داشتن وطن بخشی از تجربه تجدد ما در ایران هم هست، این مسأله را داشتیم. از سوی دیگر با ظهور ناسیونالیسم و تجربه تجدد از ابتدای شکل‌گیری دولت - ملت، دوست داشتن وطن به تعلق سیاسی تبدیل شد».

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ادامه داد: «از آن زمان تاکنون همه ملت‌هایی که درگیر داستان مدرنیته شدند، درگیر تجربه دوست داشتن وطن و زبان خاص آن هم مانند میهن، وطن و ... شده‌اند. در ایران هم مانند سایر کشورهای درگیر دولت - ملت این اتفاق صورت گرفت و درباره این موضوع هم البته هزاران کتاب نوشته شده است. دوست داشتن وطن و میهن و تجربه آن از همان ابتدا با نوعی پیچیدگی و تعارض رو به رو بوده است اما در ساختاری ملت - دولت‌ها به عنوان قدرتمندترین نیرو عمل کرده و همه ایدئولوژی‌ها برای شکل‌گیری نظام‌های سیاسی ناگزیر بودند که به‌رغم میل باطنی‌شان و تعارض با میانی نظری‌اشان، تسلیم ساخت عاطفی دوست داشتن وطن شوند بنابراین در نهایت همه ایدئولوژی‌ها اعم

در ابتدای نشست، دکتر حسینی‌فر توضیحاتی درباب سلسله نشست‌های ایده ایران و اهداف مدنظر آن بیان کرد. سپس، دکتر فاضلی گفت: «ایده ایران از منظر عاطفی و احساسی سه بخش دارد. دوست داشتن ایران بمنزله پلی از احساس است. پرسش کاملاً عاطفی مطرح شده است. مفهوم دوست داشتن مفهوم تئوریکی است».

وی در ادامه با طرح پرسش «چرا باید ایران را دوست بداریم؟» توضیح داد: «اینکه طرح چنین پرسشی که پاسخش بدیهی انگاشته می‌شود و به‌نظر می‌رسد لزومی نداشته باشد درباره آن بحث کنیم در واقع بدیهی نیست. برخی مطرح می‌کنند که ما ایران را دوست می‌داریم به دلایل گوناگون از جمله اینکه همانگونه که مادرمان را دوست داریم یا آموزه دینی به ما می‌گوید یا فرهنگ و تاریخ و جغرافیای ارزشمندی که در آن هست و دوست داشتنی است، یا ارزش‌های والای انسانی که در آن هست. حال باید دید که آیا پرسش ایران را دوست بداریم بجا و به‌نگام است؟ در پاسخ باید گفت، پرسش اینکه ایران را دوست بداریم نابهنگام و نابجا نیست و معتقدم این پرسش باید طرح

از اسلام سیاسی گرفته تا مارکسیسم و ... به شکل گوناگونی خودشان را با ساختار عاطفی و احساسی دوست داشتن وطن انطباق دادند چراکه نخستین چالش بزرگ ایدئولوژی‌ها، تلاش برای انطباق با ساختار دوست داشتن وطن بود».

وی ضمن بیان اینکه اولین چالش بزرگ تلاش ایدئولوژی‌ها برای انطباق خود با ساختار وطن بوده است، گفت: «عاطفه اصیل‌ترین لحظه‌ای که انسان به عنوان گرمای وجود خودش تجربه می‌کند. اگر چه در دوره‌های پیشامعاصر و پیشامدرن مسأله وطن وجود داشته از زبان نهضت شعوبیه گسترش یافته مفهوم دوست داشتن ایران به عنوان نوعی ساخت عاطفی حاضر می‌شود. اکنون هم مسأله این است که از ابتدای شکل‌گیری پیدایش دولت‌های مدرن، ساخت عاطفی و حس تعلق به وطن در افراد تجربه می‌شود. از این روست که همه ایدئولوژی‌هایی که می‌آیند ناگزیر خودشان را با این ساخت عاطفی انطباق می‌دهند چون هیچ بنیادی عاطفی‌تر از این حس در ایران معاصر شکل نگرفته است اما همین قدرت عاطفی دوست داشتن ایران روی گفتمان‌های سیاسی تأثیرگذار بوده و آنها را دچار تنش کرده و گفتمان‌های سیاسی اعم از گفتمان‌های قومیت‌گرا تا لیبرال که داعیه جهان وطنی دارند بر اثر حس دوست داشتن وطن دچار مسأله شدند. در اینجا است که گفتمان‌های سیاسی کوشیدند مسأله دوست داشتن وطن را فرعی جلوه دهند».

فاضلی با اشاره به ایدئولوژی‌های سیاسی که به صورت پنهان و آشکار مانند اسلام سیاسی، مارکسیسم، جنبش‌های ضد جهانی شدن و ... و به اشکال گوناگون افراد را در زندگی روزمره درگیر تعارض و تنش می‌کنند گفت: «ایدئولوژی‌ها انسان‌ها را با این سوال مواجه می‌کنند که آیا باید سرزمین خود را دوست داشت یا خیر؟ از سوی دیگر فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی این ارزش‌ها و حس عاطفی را فراگیرتر می‌کنند و به

عبارت دیگر همگان در زندگی روزمره کم و بیش درگیر این ساخت عاطفی همگانی می‌شوند. بنیادی ترین تجربه عاطفی در ایران معاصر همین حس وطن دوستی بوده است. در این میان مهمترین وجه مسأله این است که ساخت عاطفی دوست داشتن فرم فرهنگی و اجتماعی یافته و در چهارچوب ایدئولوژی صورت‌بندی نمی‌شود بلکه به صورت امر روزمره در زندگی همه افراد صورت‌بندی می‌شود».

دکتر فاضلی با اشاره به نوع دیگری از روایت دوست داشتن وطن توضیح داد: «اگر در دوره مشروطه شاعرانی مانند میرزا ده عشقی، ملک الشعرای بهار و ... حس دوست داشتن به وطن را نمایندگی می‌کردند اکنون روایت دوست داشتن وطن را دیگر شاعران نمایندگی نمی‌کنند و بعضاً زنان خانه‌دار و آدم‌هایی که صرفاً توان خواندن و نوشتن دارند دست اندرکار تولید فرم عاطفی هستند و روایت دوست داشتن ایران را نمایندگی می‌کنند».

وی تأکید کرد: «امروز روایان دوست داشتن ایران مردم عادی هستند و آینده جامعه ایران را شبکه خلاق و نقاد عامه مردم تعیین می‌کنند نه ایدئولوگ‌ها و نخبگان! بنابراین امروز روایان ملت و میهن فقط آدم‌هایی نیستند که تریبون در دست دارند و یا کسانی که در رسانه‌های مختلف روایان عشق و نفرتند بلکه امروز این عامه مردم هستند که راوی دوست داشتن وطن هستند. اینجا است که باید گفت، مسأله دوست داشتن وطن در دوره معاصر دوباره صورت‌بندی شده و ما اکنون دیگر با مصرف کنندگان فرهنگی روبه‌رو نیستیم بلکه با مولدان فرهنگی مواجهیم. روایان ملت فقط آنهایی نیستند که تریبون رسمی دارند یا در دانشگاه‌ها نشسته‌اند، روایان روایت عشق و نفرت به میهن را شبکه خلاق عامه در اختیار گرفته‌اند. از این منظر آینده جامعه ایران را شبکه خلاق عامه تعیین می‌کند نه ایدئولوگ‌ها».

تاریخ سیاسی چیست؟

خوانند: نخست، ادبیات تحقیقی ما در این زمینه کم مایه است و این کتاب می‌تواند بخشی از این خلأ را پر کند. دوم، موضوع تحقیق در ایران و همچنین خارج، کمتر بدان پرداخته شده است. از این لحاظ این کار ارزشمند است و جسارت نویسنده را نمایان می‌سازد که در چنین حوزه ای تحقیق کرده است. چرا که بسیاری از کارهایی که در این زمینه انجام شده، شبه کار است نه تحقیق اصیل و روشمند.

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، در جایگاه منتقد کتاب، افزود: «نقد من بر این کتاب نقد روشی است و اساساً از منظر متدولوژیک نقدهایم را مطرح

گروه تاریخ سیاسی پژوهشکده علوم تاریخی، نشست تخصصی نقد و بررسی کتاب «تاریخ سیاسی چیست؟» را در تاریخ ۱۸ اسفند ماه ۱۳۹۷ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار کرد. در این نشست، دو استاد حوزه علوم سیاسی و تاریخ دکتر احمد گل محمدی، عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی و دکتر موسی پور بشلی، عضو هیأت علمی دانشنامه جغرافیای اسلام در مقام ناقد حضور داشتند. نشست با حضور مؤلف اثر، دکتر عبدالرحمن حسنی فر و دبیر علمی، دکتر نیره دلیر در ساعت ۱۷ با حضور استادان، دانشجویان و علاقه‌مندان این حوزه آغاز شد.

می‌کنم».

وی نقدهای خود را در سه گزاره کلی بیان کرد: نخست، در این کتاب یک کار حداقلی انجام شده است. البته به عنوان پژوهش، داده‌های مهمی در آن گردآوری شده است اما می‌توانست فراتر برود. دوم، در گردآوری و تحلیل داده‌ها نیز این حداقلی بودن را شاهد هستیم. سوم، در این اثر، پژوهشگر حضورش حداقلی است.

دکتر گل محمدی در بیان نقدهای شکلی در مورد کتاب تأکید کرد: «به لحاظ شکلی، در کتاب تناسب پاراگراف‌ها رعایت نشده است. همچنین به لحاظ ویرایش، کاربرد لغت‌های محاوره را در متن شاهد هستیم. در خود پاراگراف‌ها، مانع‌های ارتباطی و معنایی زیادی وجود دارد که سؤال اصلی در این اثر، یک مشکل دارد و آن اینکه چندین جنبه را در بر می‌گیرد و اصولاً سؤال اصلی باید یک جنبه پرسش‌گرایانه داشته باشد. افزون بر این، سؤال اصلی مبهم است و

جلسه نقد و بررسی با معرفی کتاب و گفتارهای مورد بحث کتاب، توسط دبیر نشست آغاز شد. دکتر دلیر با طرح ملاحظات مقدماتی خود بر کتاب مذکور، نخست دکتر گل محمدی، مؤلف کتاب تاریخ سیاسی، که برای نخستین بار در این حوزه مطالعاتی در ایران نگاشته شده، به ایراد سخنان و نقطه نظراتشان دعوت کردند. دکتر گل محمدی در مقدمه سخنانشان با طرح تجربه زیسته خود گفت: «زمانی که به عنوان طراح سؤال در سازمان سنجش مشغول فعالیت بودم و همچنین در طی این سال‌ها که تدریس درس تحولات تاریخ سیاسی و اجتماعی را تجربه کرده‌ام به این نتیجه رسیده‌ام که نباید نگاه کرونولوژیک و گاه‌شمارانه به تاریخ سیاسی داشته باشیم و در عوض باید نگاه‌های روشمند و بنیان‌های متدولوژیک در این حوزه مطالعاتی گسترش یابد». وی اثر «تاریخ سیاسی چیست؟» را از دو جنبه ارزشمند

نقطه کانونی ندارد. وی در مورد سؤال‌های فرعی ابراز کردند: «سؤالات اصلی فرعی فی نفسه وزین هستند ولی پاسخ بدان‌ها در بردارنده سؤال اصلی است. در باب روش گردآوری و تحلیل داده‌ها در متن توضیحی نمی‌بینیم و در مورد روش تحقیق به صورت دقیق سخن به میان نیامده است. در این اثر بهتر بود به جای چارچوب نظری، به اقتضای تحقیق، تحلیل تاریخی، چارچوب مفهومی ارائه داده می‌شد. در فصل دوم، تلاش در مرحله‌ی بازشناسی گردآوری داده بوده و نویسنده را به طور محسوس نمی‌بینیم. در فصل پایانی نیز، مؤلف گردآوری داده‌ها را بر تحلیل ترجیح داده است ولی در کلیت بحث، این اثر، کار ارزشمندی است، اما در مرحله تحقیق دو مشکل اساسی دارد: نخست، در موضوع گردآوری داده، که این انتظار از مؤلف می‌رفت تا از تمام داده‌ها تحلیل مناسبی ارائه می‌کرد. دوم، در بحث تحلیل داده‌ها، که در این مرحله نیز نویسنده وارد مرحله ادعا و نظر نشده است و این ضرورت طلبیده می‌شد که مؤلف وارد چنین سطحی می‌شد».

ناقد دوم، دکتر موسی پور بشلی، بود که اجمالی از نظرهایشان ذکر می‌شود. وی در بیان حسن‌های اثر اینگونه اظهار داشت: «فضل تقدم با نویسنده است که در این شرایط دست به نگارش اثر وزین خود در این زمینه زدند و به عبارتی این کتاب بسیار به جا و به موقع نوشته شده است. همچنین در این اثر، زبان ساده و روان به کار برده شده و درگیر لفاظی‌ها نشده است. نویسنده به درستی خود را وارد ادعاهای پست مدرنیستی، سنتی و فلسفه سنتی و افکار پست مدرنیستی نشده است. وی امتیاز دیگری که برای این اثر برشمردند، حجم خوب این تحقیق است».

عضو هیأت علمی دانشنامه جغرافیای اسلام سخنان خود را این‌گونه ادامه داد: «نکته مهم در این اثر اینکه، مؤلف تعریف مفاهیم را انجام نداده است و به طور مشخص بایسته بود تاریخ سیاسی نوین را توضیح می‌داد و تحول و تغییر معنایی تاریخ سیاسی از سنت به جدید را تعریف مشخص شده‌ای ارائه می‌داد. وی به بحث خود با این گزاره ادامه دادند که تاریخ سیاسی جدید مرزبندی مشخصی بین تاریخ سیاسی با تاریخ اجتماعی و دیگر موضوع‌ها نیست و مرز خاصی تعیین نشده است. در این معنا، اگر تاریخ سیاسی به معنای تاریخ توزیع قدرت را تعریف کنیم آنوقت آیا تاریخ سیاسی حول محور شاه و در سطح خرد است و تاریخ سیاسی در این مرحله یک گسست ایجاد کرد؟ به زعم بنده پاسخ این پرسش خیر است چرا که منابع قدرت در افراد و ساختار و گروه‌های حکومت متکثر است و شاه به طور مطلق تاریخ سیاسی نیست، این کتاب می‌توانست به این موضوع پردازد. دکتر موسی پور در پایان پیشنهادی در ارتباط با این اثر ارائه داد و آن هم این که، تاریخ تاریخ سیاسی نوین در کار جدید یا همین اثر پرداخته شود. افزون بر این‌ها می‌توان به

مطالب اشاره کرد از جمله اینکه مؤلف می‌توانست از مثال‌های بومی در اثر خود استفاده ببرد و همچنین در بحث منابع، انتظار می‌رفت که ارجاع بیشتری داده می‌شد یا منابع پیشنهادی ارائه داده می‌شد. مسأله نیز در این اثر، نیاز به ویرایش جدی دارد».

مؤلف کتاب، دکتر حسنی‌فر، پس از شنیدن سخنان و نقدهای دو استاد دانشگاه، به ملاحظاتی در باب موضوع‌های مطرح شده پرداخت و ضمن بیان اینکه ایده اصلی در خلق این اثر، از دکتر گل محمدی بود، گفت: «در این اثر کوشش شد تا از منابع خارجی استفاده شود. مسأله من فقدان روش در تاریخ سیاسی در این حوزه بود. به زعم بنده می‌توان به دو گونه به تاریخ سیاسی نگریست: نخست، تاریخ سیاسی به عنوان یک پارادایم جدید بایست روشن تر می‌شد. دوم، تاریخ سیاسی ما به لحاظ روشی، ضعف داشته ایم و لازم است در این حوزه بازنگری کنیم و این مستلزم روش است».

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در ادامه داد: «در تاریخ سیاسی یک مطلب بسیار مهم وجود دارد و آن هم، «امر سیاسی» است. باید تبلورهای امر سیاسی را بشناسیم که بتوانیم تاریخ سیاسی را بفهمیم».

وی در ارتباط با نقدهای بیان شده اشاره کرد: «کار نواقصی دارد به این معنا که جا دارد به طور بهتری گردآوری و تحلیل داده صورت پذیرد، اما این نکته حائز اهمیت است که گردآوری و تحلیل در این حوزه بسیار ساده نیست. در بحث تعریف مفاهیم باید گفت که معنایی از مفاهیم نداریم که بتوان اشتراک نظر در باب تعریف این مفاهیم به دست داد. همچنین در بحث ویرایش کتاب، اصلاً ویراستاری نشده و این عیب از جانب بنده بیرون بوده ولی تلاش می‌شود در چاپ‌های بعدی ویراستاری صحیح صورت بگیرد. سختی کار به گونه‌ای است که در ظاهر ساده به نظر می‌آید اما تلاش شد در این اثر به نقطه کانونی بحث در حد اشاره انجام پذیرد. تاریخ سیاسی در گذشته بیشتر در نسبت به پادشاه بوده و اگر نتوانیم امر سیاسی را بفهمیم نمی‌توانیم تاریخ سیاسی دوره‌های تاریخی را درک کنیم. وی با تجربه علمی در این زمینه این نکته به عنوان اختتام کلام خود اضافه کرد که در خارج دایره‌المعارف سیاسی توسط دانش‌آموختگان علوم سیاسی و دپارتمان تاریخ به صورت ترکیبی انجام می‌شود».

در پایان حضار نیز پرسش و پاسخ‌های خود را بیان کردند. دکتر علیرضا ملایی توانی عضو گروه تاریخ سیاسی نیز تکمله‌ایی در این مبحث افزود. در پایان دبیر نشست ضمن جمع‌بندی آراء و نظرات، از حضور استادان و حضار تشکر کرد و بحثی در زمینه تداوم تحقیق در حوزه مطالعاتی تاریخ سیاسی با توجه به اهمیت آن در تاریخ‌نگاری و ابهام در تشخیص جنبه‌های گوناگون آن بیان کرد.

امکان یا امتناع نظریه و نقد ادبی در ادبیات فارسی

ادبی در اینکه یک سوء تفاهمی در باب شکل گیری در بوجود آمدن نقد ادبی رخ داده است. اما ممکن است اشکالی بر ادعای من هم باشد که آن در حوزه‌هایی غیر از ادبیات است به خصوص در حوزه الهیات، کلام، فلسفه و سیاست. در هر ۴ حوزه منتقد و نظریه پرداز داشته‌ایم.»

اولین کرسی مناظره پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با عنوان «امکان یا امتناع نظریه و نقد ادبی در ادبیات فارسی» روز سه شنبه ۲۷ فروردین ۹۸ در سالن اندیشه برگزار شد.

در ابتدای جلسه مدیر علمی جلسه، دکتر امن خانی، ضمن تشکر از حضور استادان و دانشجویان، به اهمیت

موضوع اشاره کرد که آسیب‌شناسی

نظریه بحث قابل توجهی است و ای کاش زودتر از اینها این جلسات را برگزار می‌کردیم.

در ادامه دکتر طاهری گفت: «اصل

ادعای من این است که با توجه

به نظام نقد ادبی که ما امروز

می‌شناسیم امکان شکل‌گیری آن

در گذشته وجود نداشته است. من

معتقدم آنهایی که می‌گویند ما

در گذشته نظریه داشته‌ایم حداقل

در فهم آفرینش‌های ادبی از یک

نکته غفلت می‌ورزند و آن اینکه

سرنوشت تولید ادبیات را با سرنوشت

تولید نظریه به هم گره می‌زنند.

درحالی که به نظر می‌رسد آنچه

متن خلاقه را تولید می‌کند علم

به تشکیل ادبیات نیست. کسی که اثر خلاقه تولید

می‌کند در ابتدا باید یک درگیری ذهنی با شخص و

پیرامون خود داشته باشد تا آن را به زبانی هنرمندانه

بیان کند. در اینکه متن‌ها را نظریه‌ها تولید می‌کنند یا

نمی‌کنند، می‌شود دو مدل جواب داد: یکی بحث علمی

و دیگری بحث نظری. از لحاظ نظری باید گفت که هیچ

زمان اینگونه نبوده که فردی باید علم ادبیات را یاد

گرفته باشد بعد شروع به آفرینش کند. یعنی اول متن

هایی تولید شده و سپس افرادی آمده و با تأمل در این

متن‌ها چارچوب‌های موجود را در آنها کشف کرده‌اند.»

طاهری ادامه داد: «مثالی می‌زنم اینکه قومی در تاریخ

زندگی کردند ولی هرگز و هرگز به این صرافت نیفتادند

که تاریخ زندگی خودشان را بنویسند. این قوم به یک

اعتبار تاریخ دارد و به یک اعتبار هم تاریخ ندارد قومی

می‌تواند در امر خلاقیت ادبی یکه و پیش‌تاز باشد تا

زمانی که افرادی درون این قوم یا بیرون از این قوم

به صرافت نیفتاده باشند آنچه را که تولید کرده‌اند

تاریخ ادبی را گزارش کنند. ما نمی‌توانیم بگوییم

آن قوم تاریخ دارد یا نظام ادبی دارد. از لحاظ عملی

اگر برگردیم به زمان خودمان به عنوان مثال علامه

فروزانفر و نیما یوشیج که اینها هم عصر هستند. لذا

به این دو دلیل بستن سرنوشت تولید ادبیات به نظریه

در ادامه دکتر محبتی گفت: «ما نمی‌توانیم فرهنگ را صادر یا وارد کنیم باید فرهنگ از درونمان بجوشد. در ابتدا باید با این سؤال پاسخ دهیم آیا ما قبول داریم شاهکار ادبی داشته‌ایم یا خیر؟ مثلاً هفت پیکر نظامی یا غزلیات حافظ را شاهکار ادبی می‌دانید یا خیر؟ اگر بگوییم خیر بحث بطور کلی منتفی است ولی اگر قبول داریم که ما شاهکار ادبی داشته‌ایم باید از خود پرسیم فردوسی وقتی شاهنامه را سروده بر چه اساسی سروده است. یا هیچ‌الگویی در ذهن نداشته است. برای این دیدگاه نقیضه‌های زیادی مطرح می‌شود چرا که امر ذوقی با مردن آن صاحب ذوق از بین می‌رود در حالیکه در سنت ادبی استمرار وجود دارد چرا که ما می‌گوییم غزل انوری از غزل سعدی بهتر یا بدتر است. آنچه به ما کمک می‌کند بهتر یا بدتر بودن را جدا کنیم چیست؟ وقتی شما یک اثر ادبی را خلق می‌کنید چه از نظر ذهنی و چه عینی یک دستگاه نظری دارید، چه مکتوب شده باشد و چه مکتوب نشده باشد. جامعه ایران با توجه به اقلیم و فرهنگش رشد کرده است این درحالی است که شکسپیر در اقلیم خودش و با زبان خودش آن آثار را بوجود آورده است. چطور می‌توان گفت، شکسپیر براساس نظریه‌ای که داشته هملت را

به وجود آورده اما هفت پیکر نظریه نداشته است. یعنی آنچه در غرب است نظریه محسوب می شود ولی آنچه عبدالقاهر جورجانی برای تبیین قرآن گفته است نظریه محسوب نمی شود!».

دکتر محبتی تأکید کرد: «ما سه رویکرد می توانیم لحاظ کنیم: اصلاً نظریه نداشته اند، نظریه داشته اند ولی مکتوب نشده، نظریه داشته و مکتوب نشده و سازماندهی نشده. که نظر ما همین نظریه سوم است. از طرفی اگر ما بگوییم نظریه بعد از قرن بیستم امری است مدرن پس آثار گذشته بشری چگونه تبیین می شود. اتفاقاً بعد از قرن بیستم شاهکاری مثل کمدی الهی خلق نشده است. به یقین هیچکس نمی تواند شعر نیما را از نظر ساخت و صورت با شعر حافظ مقایسه کند اگرچه ممکن است جنگی تر باشد و از نظر اجتماعی حرف های تازه تر بزند. به طور کلی در امور فلسفی، ادبی و هنری قایل به مسیر تکاملی نمی توانیم باشیم بسا آنچه در گذشته بوده قوی تر از حال باشد. ما نباید از نظریه، تابو درست کنیم.».

بعد از توضیحات وی، دکتر طاهری گفت: «تفاوت است میان ساختار زبان و علم به وجود آن ساختار در آن زبان یکی مصرف کننده زبان است و زبان در مقام استفاده است که حتی یک کودک دوساله عالی ترین چارچوب های زبانی را رعایت می کند. بحث من این است یک فردی شاعر می شود و شعر می گوید و شعرش عالی ترین شکل و چارچوب را دارد یعنی بر اساس یک مبنایی آفریده شده ولی خودش اشرافی به چارچوب ندارد. بین شاعر و شعر شناس تفاوت است. من هم می دانم شاهنامه عالی ترین متن ادبی است که آفریده شده است ولی در کنار فردوسی که شاهکار آفرین است شاهکارشناس در تاریخ ما وجود دارد؟ من می گویم نداریم چون منبع مکتوب نداریم. نکته دوم اینکه دکتر محبتی فرمودند اگر مبنایی وجود نداشته چطور این شاهکار شکل گرفته است؟ پاسخ من این است؛ زیستن در سنت ادبی به مثابه زیستن همان کودک در جامعه ادبی است. زبان ارتقا می یابد. کودک امروز مثل کودک ۱۰۰ سال پیش نیست. ادبیات هم در مقام آفرینش هر شاعری بخشی از داشته های زبان را تحقق می بخشد.».

آقای دکتر محبتی در پاسخ گفت: «من از شما می خواهم اگر کتابی پیش از اسلام در میان ایرانیان بوده به من نشان بدهید. ۲ نظر در این باره وجود دارد که یکی می گوید، اعراب آمده اند و کتاب سوزان کرده اند و عده ای هم می گویند ایرانیان هیچ متن مکتوبی نداشته اند. مطهری کتابی نوشته با عنوان «کتاب سوزی ایران و مصر» و دکتر شفیع معتقد است اینکه می گویند، اعراب کتاب های ایرانیان را آتش زدند همه اش به یک منبع برمی گردد و آن منبع هم از اساس دروغگوست. اینکه می گوئیم، قوم ایرانی پراکنده

اندیش است برمی گردد به اینکه در طول تاریخش یک نظریه مدون ارائه نداده است و مهمترین سیستمی که ارائه داده، عرفان است. فارابی هم تحت تأثیر حکمت یونان است. ما هیچ متفکری که سیستم فلسفی مدون داشته باشند، نداریم. این قوم با این پیشینه توانسته برخی از شاهکارها را خلق کند. ناصر خسرو مهم ترین نگرش های فلسفی خود را در زادالمسافرن و جامع الحکمتین داده از طرفی یکی از مهم ترین شاعران خلاق ادب فارسی است. چه کسی گفته کسی که شاعر است نمی تواند نظریه بدهد و کسی که نظریه می دهد نمی تواند شاعر باشد. در روزگار معاصر که نزدیک ماست خود نیما بهترین نظریه پرداز شعر معاصر است. اخوان ثالث بهترین کتاب هایی که مربوط به نظریه شعر نو است را نوشته است. آن خط فاصله ای که شما می گوئید بین خلاقیت است و اثر ادبی از کجا می آید؟ ما کاری نداریم که خلاقیت اول بوده بعد نظریه آمده یا برعکس. ما می گوئیم این اثر ادبی برچه مبنایی به وجود آمده است؟ آگاهی نداشتن و کتابت نکردن دلیل بر فقدان نیست. شمس قیس رازی و کسانی دیگر هم به مبنایی اشاراتی کرده اند ضمن اینکه من در کتب خودم اشاره کرده ام که ۳۵۰ تا از این منابع ایرانی هستند و مبنایی را تبیین کرده اند. برای این نظریه ها سه منبع وجود دارد: یکی اینکه سینه به سینه منتقل شده است مثل قالی بافی یا صنایع دستی اصفهان که بخش عمده آن شفاهی است و اگر هم مکتوب شده به زبان عربی است. منطق حرف عربی باید مستند باشد یا مستدل ما نمی توانیم به مشهورات و مقبولات استناد کنیم. هر نظریه ای تناسب با شرایط تاریخی، اجتماعی، فرهنگی و زبانی هر قوم به وجود می آید. ممکن از لحاظ تکوینی تمام قوا را نداشته باشد. اگر در بعد تکامل قایل به فرایند تکامل باشیم آیا لزوماً در بعد هنری و هنر کلامی قایل به فرایند تکاملی می توانیم باشیم؟ ضمن اینکه هیچ قومی در دنیا مثل قوم ایرانی نتوانسته اند دو رکن اثر ادبی یعنی شاعرانگی و روایت را ترکیب کنند.».

دکتر طاهری در پاسخ گفت: «وقتی می گوئیم ما فرهنگ کتابت داشتیم مربوط به هم قبل از اسلام هست و هم بعد از اسلام. ما ایرانی ها یکی از ۵ فرهنگ بزرگ دنیا در امر تولید محتوی حتی مکتوب بوده ایم. شما گفتید، ما نتوانسته ایم نظام فلسفی واحدی را تولید کنیم و ادامه دهیم. سؤال من این است که کدام فرهنگ در دنیا هست که فقط یک نظام دارد؟ حتی اروپا که متحدترین شکل قاره را دارد به لحاظ فرهنگی خیلی داد و ستد داشته اند و فرهنگ نسبتاً واحدی داشته اند. گفتگوی فلسفی واحد نیست بلکه پراکنده است. اینجا هم فلسفه مشاء و اشراق و فلسفه صدرایی داریم. در دنیای مدرن که علم ادبیات تولید شده از اینجا شروع شد که بعد از اینکه انسان وارد دنیای روشنگری شد همه چیز را به مثابه یک ابژه تحلیل عقلانی کرد از

جمله متن هایی را که دیگران آفریده بودند. اینها هم تبدیل شدند به یک امر ابژه که مورد تحلیل انتقادی و عقلانی قرار گرفت. لذا این محصول دنیای مدرن است. شعر می گوید و نظریه ادبی تولید می کند. شما نمی توانید بگویید یک مبنایی وجود داشته و این آثار بر آن مبنا تولید شده و این یعنی ما نظریه داشته ایم و این یعنی بها دادن به یک امر موهوم مفروض به جای یک امر موجود».

دکتر طاهری در طرح سؤال دوم خود عنوان کرد: «به نظر من نمی شود هر حرفی را به جای نظریه نشانند وقتی خاقانی تصور کرد شعرش از عالی ترین شاعران غزنوی برتر است می گوید، چون من چندین شیوه را آزمون کردم، برتری دارم و با این اظهارات آن را نمی توانیم نظریه پرداز بدانیم. در دو جلد کتاب های دکتر محبتی آنچه اشاره شده به شاعران و نویسندگان غالباً اظهار نظرهای پراکنده و بی انسجام بوده که به بهانه تولید نظریه به جای نظریه نشانده شده است. نظام نقد مجموعه ای است از گزاره های تبیین شده در باب متون ادبی و آنها را افرادی که دارای شخصیت حقوقی و مستقل از سایر اصناف هستند مطرح می کنند مشروط به آنکه این مجموعه دارای استقلال روانشناختی باشد. سؤال من از دکتر محبتی این است که ایشان چه تلقی از نظریه داشته یا دارند که این نقل قول از شاعران را نظریه می دانند؟».

دکتر محبتی پاسخ داد: «من ۹ سال روی این کتاب که شما اشاره کرده اید کار کردم و حدود ۸۰۰ صفحه مبنایی نظری دارد یکی مبنایی نظری عبدالقاهر جرجانی است که در بیان اعجاز هنری قرآن را نوشته است و بسیار قوی این حوزه نظری را تبیین کرده است. در آن کتاب بعد از بحث مبنایی نظری به رویکردها و مصداقها پرداخته ایم. شما نمی توانید به مصداق تنها پردازید. ما در فرهنگ خودمان به خاطر شرایط سیاسی و استبداد

عمیق نتوانستیم نظریه پرداز تولید کنیم. سهروردی یا فارابی فقط به نوعی مفسر حکمای یونان هستند نه نظریه پرداز. در حالی که در آن طرف ۱۰ مبنای فلسفی عمیق داریم مشهورترین آن افلاطون است که ارسطو بر ضد آن نظریه تولید می کند. ملاصدرا آمیخته ای است از عرفان و پرهان و قرآن. نظریه یک ملازماتی دارد یعنی باید صرفاً متکی به عقل باشد. ابن سینا می رسد به معاد جسمانی و می گوید عقلم نمی رسد بپذیرم ولی چون پیامبر راستگویی آن را گفته می پذیرم. این تاریخ تفکر ماست. چون حیطة تفکر در تنگنا بوده هر کس حرفی برای گفتن داشته برای اینکه گرفتار نشود در نظام ادبی حرفش را گفته است».

محبتی ادامه داد: «نظامی حدود ۴۵۰۰ بیت در مورد مبنایی نظری گفته است ولی به صورت شعر. برخی اوقات مبنایی نظری به عمیق ترین شکل خود در خود خلاقیت بروز می کنند کماینکه در کلام خداوند هم همین است. مهمترین مبنای نظری خداوند همین عالم است. حافظ تمام حرف های خود را در قالب غزل آورده است و متفکران اروپایی اتفاقاً طرفدار این حالت هستند. دکتر حق شناس در مقاله ای نوشته که نظام های ادبی غربی معمولاً استقلالی است ولی نظام های ادبی شرقی استنباطی. یعنی هردو بنیاد تئوریک دارند ولی غربی به فکر این است که مخاطبش را اغناء کند که به خاطر وضعیت سیاسی، اجتماعی ما نمی توانیم به فکر اغناء باشیم چون گیر می افتیم. فقط باید بگویید و برود اگر کسی فهمید، فهمید. عطار می گوید: من این حرف ها را می زنم ولی بیم سر دارم. این فرهنگ اگر تا این اندازه قدرت نداشت در نظام وحشتناک استبدادی تاریخ ایران تا الان نابود شده بود. این بنیاد سه مبنا دارد؛ اول، کتاب هایی که ایرانی ها به زبان عربی نوشته اند. دوم، بحث هایی که در مورد نظم و نثر آمده و سوم هم شفاهی».

نسبت فضیلت‌مندی و اخلاق‌مندی با علوم اجتماعی

مقدمه

اگوست کنت Comte که واژه جامعه‌شناسی را ابداع کرد آن را ملکه علوم نامید. این نامگذاری بی‌مناسبت نبود زیرا در آن زمان او و اطرافیانش تصور می‌کردند که علوم اجتماعی که جامعه‌شناسی در صدر آن ایستاده است با کشف قوانین طبیعی به ما امکان می‌دهد که رویدادها پیرامون خودمان را پیش‌بینی و کنترل کنیم. به ویژه جامعه‌شناسی نه تنها قوانین جامعه و حرکات و تغییرات اجتماعی را در خواهد یافت بلکه کمک خواهد کرد که مسائل و معضلات جامعه را نیز حل کنیم. در نتیجه ما انسان‌ها بر سرنوشت خود حاکم خواهیم شد (گیدنز، ۱۳۸۹). نگرش‌های مثبت نسبت به تأثیر علوم اجتماعی به عناوین گوناگون پیوسته وجود داشته است. مثلاً اینکه علوم اجتماعی قرار است از ما انسان‌هایی فرهیخته، فاضل و اخلاق‌مند بسازد کم و بیش رواج دارد (فاضلی، ۱۳۹۷). بعضی از این قبیل تصورات در اذهان عمومی با اظهاراتی چون «آدم‌های با سواد و دانش آموخته باید چنین و چنان باشند یا جامعه‌شناسان درباره این جامعه چه می‌گویند و چه راه‌حلی را پیشنهاد می‌کنند» نشانگر توقعات زیادی است که مردم از علوم اجتماعی دارند. انتظاراتی که مردم دارند یک موضوع و اما اینکه آن پیش‌بینی‌ها به وقوع پیوسته است یا آن توقعات عملی است موضوع دیگری است. و حال ما برآنیم که چنین نگرشی را بازبینی کرده و به کارکردهای علوم اجتماعی از این زاویه نگاهی دیگر ببینیم.

بحث خود را با سؤالی کلی شروع می‌کنیم. کارکردهای اجتماعی علوم اجتماعی چیست؟ و تأثیر علم به طور کلی و علوم اجتماعی بالاخص در شکل‌گیری شخصیت افراد و رهنمون کردن آنان به فرهیختگی، فضیلت‌مندی و اخلاق‌مندی چگونه است؟ از آنجا که علوم اجتماعی یک رشته علمی بوده و جدا از آن نیست لذا در جواب به این سؤال ابتدا به بعضی کارکردهای علم به طور کلی پرداخته بعد به کارکردهای علوم اجتماعی می‌پردازیم.

کارکردهای علم

شناخت مبتنی بر مشاهده: اولین و مهمترین کارکرد علم به طور کلی عبارت است تغییر نگرش انسان‌ها در جهت کسب شناخت مبتنی بر مشاهده از پیرامونش است. این ویژگی در تعریف علم نهفته است «علم» بنا بر تعریف دایره المعارف علم عبارت است از دانش کسب شده از طریق مشاهده منظم (سیستماتیک). بدین معنی که مشاهده با دیدن ساده و شناخت مبتنی بر

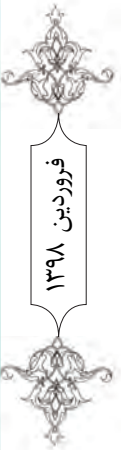
تجارب روزمره و یا ششم عامه common sense فرق دارد. اطلاعات کسب شده از طریق مشاهده هدفمند متناسب با هدف و شرایط تحقیق استخوان بندی دانش را تشکیل می‌دهد. به عبارتی مشاهده observaion به معنی دیدن صرف seeing نیست. لذا مردان علم آن را

«آبرواسیون» و در زبان فارسی ایرانی‌ها آن را «مشاهده و ملاحظه» می‌نامند تا به فرق آن با «دیدن» تاکید کرده باشند. مثلاً نجوم یک علم محسوب می‌شود با اینکه اطلاعات کسب شده در نجوم از طریق دیدن با چشم و از نزدیک نبوده است. یا در بیولوژی یاخته‌ها و میکروب‌ها قابل مشاهده مستقیم با چشم غیر مسلح نیست اما اطلاعات معتبر در آنها مثل همه سایر رشته‌های علمی از طریق «مشاهده» به معنی اعم کلمه کسب شده‌اند.

تأیید و اعتبارسازی: همچنین در شیوه مشاهده علمی صحت و سقم اطلاعات باید مورد تأیید verification قرار گرفته و اثبات شوند. همان طور که همه با چشمان خود کارهای شعبده‌بازان را دیده‌ایم اما می‌دانیم که آنها فقط چشم‌بندی شعبده‌بازان است که از خطای حواس ما استفاده می‌کنند. به قول یکی از استادانم «شما می‌توانید بگویید که فلان واقعه را با چشمان خودتان دیدید. با اینکه شما راست می‌گویید که آن واقعه را دیدید اما گفته شما الزاماً صحت ندارد». پس مشاهده مشتمل بر شرایطی است که فقط شناخت از آن طریق، شناخت علمی محسوب می‌شود.

صداقت علمی: با این تفاسیل یکی از مهم‌ترین کارکرد علم هدایت انسان‌ها به سوی صداقت است بدین

معنی که هرگز بدون مبنا و غیرمستند ادعایی نکنیم حتی در دیده‌ها و شنیده‌های خود نیز شک کنیم تا اثبات شوند. اما باید بین «صداقت علمی» که اجتناب از اعلام موضع و قضاوت بدون داشتن اطلاعات غیرقابل تأیید است و «صداقت اخلاقی» که رعایت حقوق دیگران و عدالت و انصاف در مراودات روزمره با سایر انسان‌هاست، همچنین اجتناب از دوز و کلک و اغفال جهت کسب منافع می‌باشد، فرق قایل شد. صداقت علمی با اجتناب از ارزشداوری (به معنی معلق کردن ارزش‌ها و نه حذف آنها) و دوری از یکجانبه نگری مهر و موم شده است.

مثلاً در جواب به این سؤال که سریع‌ترین راه کسب پول چیست، چه باید گفت؟ منطقی‌ترین جواب از دید علمی به این سؤال «دزدی» است. اما اگر اعتراض شود که منظور روشی است که غیر قانونی یا غیراخلاقی نباشد آنوقت می‌توان گفت که کار کردن و به ویژه تجارت سریع‌ترین کسب پول است. اظهارات علمی و منطقی در جواب به سؤالات الزاماً جانب اخلاق را رعایت نمی‌کند مگر اینکه شرط قانونی یا اخلاق بودن در سؤال گنجانده شود. زبان علم همیشه جوانب احتیاط را مراعات می‌کند تا مشخص شود که فرد به چه اعتباری ادعایی می‌کند. از آنجا که صداقت علمی برای انسان‌ها قضاوت ارزشی تجویز نمی‌کند با استناد به علم نمی‌توان گفت که شما مجاز به دزدی نیستید. البته قوانین اجتماعی حاکم چنین کاری را مجاز نمی‌دانند و تجربه می‌گوید که دزدی عاقبت خوبی ندارد. با اینحال دلایلی که برای اجتناب از دزدی حاکم است ربطی به صداقت علمی ندارد.

علم انسان‌ها را از قضاوت‌های عجولانه و مغرضانه و بی‌اعتبار باز می‌دارد. اما با استناد به صداقت علمی نمی‌توان گفت که شما مجاز به انجام چه اعمالی هستید یا مجاز به چه کارهایی نیستید. باید‌ها و نبایدها بیان خواسته‌های انسانی هستند و ربطی به علم ندارند. «اگر علم جدی گرفته شود» حتماً «افراد می‌توانند به سؤالات خود جواب قانع کننده‌ای پیدا کنند» اگر شخصی طالب فضیلت‌مندی و اخلاق‌مندی باشد به آن هم با توجه به روش‌های علمی می‌تواند کم و بیش جواب درستی پیدا کند اما رسیدن به فضیلت‌مندی و اخلاق‌مندی در نتیجه آموختن علم کسب نمی‌شود.

نقد: تأیید اطلاعات در علم بدین معنی هم هست که مورد انتقاد و مورد بحث و فحص قرار گرفته شوند. نقد شامل زیر سؤال بردن روش مشاهده و گردآوری اطلاعات هم هست. نقد نه تنها از اصول علم هست بلکه عامل پیشرفت آن نیز می‌باشد. اگر غیر از این بود در علم پیشرفتی حاصل نمی‌شد و نگرش‌ها و نظریه‌های جدید و به تبع آن شناخت جدید به دست نمی‌آمد. از این رو در دیدگاه علمی هیچ امری مقدس

به شمار نمی‌رود که نتواند مورد تخصص علمی قرار گیرد یا مصون از انتقاد باشد. انسان‌ها عموماً عاشق خود و دانسته‌هایشان هستند و از انتقاد شدن و رفتن به زیر سؤال خوششان نمی‌آید. اما کمتر حاضرند به قبول اشتباهات خود تن در دهند. اما اگر فردی عالم باشد و علم را جدی بگیرد قاعدتاً باید به این تمایل خودخواهانه فائق آید.

سایر رشته‌های علمی محض نیز به عناوین گوناگون ممکن است به رسیدن به فضیلت‌مندی و فرهیختگی انسان‌ها کمک کند: برای نمونه اگر علم بیولوژی جدی گرفته شود باید افراد را از جمود نژاد پرستی (راسیسم) از هر نوعی که باشد برهاند. زیرا که در علم بیولوژی هیچ توجیهی اثبات پذیر برای برتری نژادی وجود ندارد. همین‌طور شوینیسم جنسیتی در علم پایه‌ای ندارد و عالم واقعی قاعدتاً باید از جمود فکری برتری مرد بر زن نیز مبرا باشد. علم پرده خرافات را کنار می‌زند و در پرتو اطلاعات مبتنی بر مشاهدات اثبات پذیر حقیقت را نمایان می‌سازد. با اینکه پذیرش حقیقت سخت است اما اگر فردی صداقت علمی داشته باشد به چنین فرهیختگی و منصف بودن می‌رسد. اما چنین توقعی الزاماً در واقعیت به وقوع نمی‌پیوندد. ما در زندگی روزمره خود افراد تحصیلکرده و صاحب علم، نژاد پرست یا شوینیست به اندازه کافی دیده‌ایم.

اظهارات مربوط به واقعیت‌ها در زبان علم مقید به «اگر» و «بنابراین» است. همان‌طور که ملاحظه کردید گفتیم که «اگر علم جدی گرفته شود» می‌تواند چنین نیایچی بدست دهد اما «اگر کسانی آن را جدی نگیرند» مسلماً به نتایج گفته شده دست نخواهند یافت و آن تأثیری را که به زعم بعضی‌ها، از کارکردهای علم انتظار می‌رود حاصل نخواهد شد.

کارکردهای علوم اجتماعی

حال کارکردهای علوم اجتماعی، به ویژه جامعه‌شناسی را که موضوع بحث و توجه ماست، از نظر می‌گذرانیم. پروراندن نگرش جامعه‌شناختی: جامعه‌شناسی نحوه نگرش ما را نسبت به دنیای اطراف خودمان تغییر می‌دهد و آن را وسیع‌تر و عمیق‌تر و پربارتر می‌سازد. در نگرش جامعه‌شناختی به زعم سی‌رایت میلز (Mills, 1970) ما از دلمشغولی در باره شرایط زندگی و اطراف نزدیک خود رها شده و به دیدی وسیع‌تر و عمیق‌تر دست می‌یابیم. جامعه‌شناس کسی است که به کمک قوه تخیل خود را از بند فوریت‌های اطرافش خلاص می‌کند. ما باید بتوانیم از روال زندگی معمول خود فاصله بگیریم و با نگاهی متفاوت به همان شرایط آشنا بنگریم. در نظر بگیرد اعتقاد به اینکه ما ایرانی‌ها مهمان نوازیم، ممکن است در نگرش جامعه‌شناختی طوری دیگری نمایان شود. مثلاً علاقه ما به پذیرایی مفصل و محبت فراوان به مهمان نمودی از

گرایش ما به «تأیید و تصویب طلبی» باشد. گرایش به اهمیت دادن زیاد به آبروداری در فرهنگ ایران می‌تواند نشانه‌ای از تأکید به جلب تأیید اطرافیان و به تبع آن از تأکید فرهنگی به هم‌نواپی و اطاعت به شمار رود. البته تقبل نگرش جامعه شناختی به معنی باطل بودن سایر نگرش‌ها نیست. ما هنوز هم واقعاً ملتی مهمان‌نواز هستیم و اما نگرش جامعه شناختی دیدی به ما ارائه می‌دهد که در غیر آن صورت امکان‌پذیر نبود.

اگر نگرش جامعه شناختی جدی گرفته شود و به اندازه کافی تمرین و مرارت در این راه به خرج داده شود می‌تواند ما را از بسیاری از تعصبات بی‌چا و خشک مغزی و یک‌جانبه‌نگری‌ها برهانند. مثلاً اگر مورخین و محققین تاریخ به چنین نگرشی مجهز باشند می‌توانند تصویری واقعی‌تر و نزدیک‌تر به حقیقت را به خوانندگان عرضه می‌کنند. و با این کار خوانندگان را نیز به فضیلت‌مندی و فرهینختگی و صداقت (به معنی داشتن انصاف در قضاوت‌ها) رهنمون کنند. اما داشتن این خاصیت علوم اجتماعی نیز روی افراد قطعیت ندارد. برای اینکه فردی چنین محقق‌شود یا از چنین نوشته‌هایی تأثیر مثبت پذیرد آمادگی روحی- روانی می‌خواهد که علم نمی‌تواند آن را تزریق کند. افراد یا گروه‌ها ممکن است به دلیل داشتن منافع مادی و موقعیتی یا گرایش به ارزش‌های فرهنگی خاصی، یا بنا به ملاحظات شخصی به اقداماتی دست بزنند که عوض انصاف در قضاوت‌ها به بی‌عدالتی بیانجامد یا عوض سازنده بودن به تخریب بگراید. با اینکه ممکن است به قصد خیر خواهانه به این کارها دست زده باشند. به قول معروف جاده‌ای که به جهنم ختم می‌شود با حسن نیت سنگفرش شده است. نگرش جامعه شناختی قرار است ما را از خطرات قدم نهادن به راه‌های خطا بی‌آگاهانند. اما الزامی در وادار کردن افراد به اتخاذ تصمیمی خاص ندارد.

خودشناسی فردی و خویش‌شناسی فرهنگی: جامعه‌شناسان معمولاً از دو گونه هویت فردی و هویت اجتماعی صحبت می‌کنند. از این رو برای خودشناسی دو گونه کندوکاو، یکی جهت خودشناسی شخصیت فردی و دیگری خویش‌شناسی فرهنگی را لازم می‌دانند. با اینکه ابعاد دوگانه هویت با همدیگر تداخل داشته و در هم تنیده‌اند ولی ما جهت سهولت انجام کار، آن‌ها را دو مقوله جداگانه فرض می‌کنیم.

الف: خودشناسی فردی؛ علوم اجتماعی از بسیاری جهات به خودشناسی فردی و درک هویت شخصی کمک کند. در روانشناسی و به ویژه روانشناسی اجتماعی می‌توان به چگونگی شخصیت خود آگاهی پیدا کرد. مثال در این زمینه فراوان است؛ از شناسایی تیپ‌ها شخصیتی گرفته تا درک روابط اجتماعی و ایفای نقش‌ها در زندگی روزمره، شناسایی انگیزه‌های فردی و نگرانی‌ها و تضادهای درون و همین‌طور بررسی ارزش‌ها، و رسالت

زندگی می‌تواند با کمک زمینه‌های مخالف علوم اجتماعی مورد بررسی قرار گیرد (محمدی، ۱۳۹۳). چنین اقدامی پیامدهای مثبت متعدد دارد. مثلاً اگر خودشناسی واقعی باشد، می‌تواند شخص را از خود فریبی برهانند و انگیزه‌های مخفی هر کس را برای خودش نمایان سازد. یا ممکن است فرد پی‌ببرد که آنقدرها که فکر می‌کند آدم خوبی هم نیست و اغلب کارهای خیرخواهانه او به طور پنهان در راستای سودجویی با هدف سلطه‌گری بر اطرافیان است. یا اینکه در ضمن خودشناسی فرد از ارزش‌ها و تعصباتی که در ناخودآگاهی یا نیمه خودآگاهی لانه کرده‌اند شناسایی شده و ارزیابی شوند. چنین اقدامی می‌تواند به کشف باورهای غلط یا حتی ناسالم مخفی شخصی و تلاش برای فایق آمدن به آنها مفید واقع شود. یا حتی ممکن است فرد اولویت‌های اهداف خود را بداند و اگر خواست آنها را تغییر دهد. برای نمونه وقتی فرد فهمید که نصیحت به همسر و فرزندانش تأثیر ندارد ممکن است برخوردش با اعضاء خانواده اش را ارزیابی کند و مجبور به تغییر رفتارهای کلامی و غیر کلامی خود شود.

چنین بازنگری رفتارها و شخصیت، ما را به فکر وادار می‌دارد و اگر جدی گرفته شود فرد احساس می‌کند که ناچار است به تغییر رفتارهای خود بپردازد، که البته کار آسانی نیست. به قول فیلسوف یونانی تالس «مشکل‌ترین کار خودشناسی و آسان‌ترین کار نصیحت به دیگران است». ما در عمل می‌بینیم که اکثر افرادی که به خودشناسی می‌پردازند پس از مدت کوتاهی آن را ترک می‌کنند. زیرا که پس از مدتی متوجه می‌شوند چه ضعف‌هایی دارند و آن فرد کاملی که تصور می‌کردند نیستند. (Brehm and Kassir, ۱۹۹۳). روبرو شدن با ضعف‌های خود و اقدام به تغییر کاری بس مشکل و دردآور است. و یا به قول میلدرد نیومن: بیشتر انسان‌ها ترجیح می‌دهند عمری را با فریب زندگی کنند اما خود را اصلاح نکنند چون که تصور می‌کنند اگر اشتباهی را به اندازه کافی تکرار کنند به حقیقت تبدیل می‌گردند (Newman, ۱۹۷۱). وانگهی اگر به تغییر تن در دهند آنهم مستلزم تغییر در عادات، رفتارها و طرز فکری که بدان خود گرفته و حتی ممکن است مستلزم چشم پوشیدن از بعضی منافع مادی نیز باشد. در نهایت اینکه رو آوردن به خودشناسی به معنی علمی کلمه در گرو داشتن انگیزه تغییر است. اگر کسی نخواهد که تغییر کند علوم اجتماعی نمی‌تواند در باره‌اش معجزه کند. انسان‌های فرهیخته، فاضل و صادق از نظر اخلاقی از طریق مطالعه علوم اجتماعی به این درجه ترفیع نیافته‌اند بلکه جوهر چنین گرایشی در درون‌شن و وجود داشته که در اثر برخورد با شرایط خاص در زندگی و گذر زمان به منصف ظهور پیوسته است و بعد با مطالعه علوم اجتماعی برای رفتارهای

خود توجیه علمی پیدا کرده‌اند. (اما اینکه آن جوهر شخصیتی و آن شرایط تحریک کننده انگیزه فرهیختگی چیست موضوعی است که باید در جایی دیگر مورد بحث قرار گیرد.)

خویش‌شناسی فرهنگی: کودکان در دوران رشد خود در روند اجتماعی شدن فرهنگ جامعه را جذب کرده و به عضوی از جامعه تبدیل می‌شوند. مثلاً کودک زبان رایج اطرافیان را یاد می‌گیرد و به آن زبان تکلم می‌کند، یا اعتقادات مذهبی را از خانواده و اطرفیانی که بدان معتقدند فرا می‌گیرد و سایر آداب معاشرت و رسوم لازم را با تقلید از اطرافیان مراعات می‌کند. فرد همچنین در طول این روند شخصیت فردی‌اش نیز تکوین می‌یابد. لذا هویتی که افراد پیدا می‌کنند از مجموعه‌ای از شخصیت فردی و اجتماعی میسر می‌شود.

چون بخشی از هویت ما اجتماعی است لذا شناخت فرهنگ خودی و آگاهی از تفاوت‌های فرهنگی با دیگر جوامع ما را به درک بهتری از هویت خودمان کمک می‌کند. بخشی از ویژگی‌های جمعی افراد در نقش‌های اجتماعی که ایفا می‌کنند منعکس می‌شود مانند نقش پدر یا مادر، معلم و شاگرد، پزشک و مریض، و ... زیرا که اینها وجوه مشترک دارند مانند شباهت‌های رفتارهای مادران با همدیگر یا شباهت رفتارهای و گفتارهای پزشکان و آشنایی با این نقش‌ها ما را از بعضی رفتارها و حتی طرز فکرهای خودمان آگاه می‌سازد. مثلاً ما دیده‌ایم که چطور بازاری‌ها، کارمندان، پدران دارای دختر دم بخت، یا پلیس‌های زندان‌ها چطور و چقدر مثل هم می‌اندیشند و مثل هم رفتار می‌کنند و اگر رفتارهای متفاوت‌تر از آنچه به آنان محول شده از آنها سر بزنند می‌گویند: این حرکات از شما بعید است مثل پیرمردانی که آدا‌های جوانان را انجام دهند یا معلمی که مثل شاگرد بچه‌ها رفتار کند یا مردی که رفتارهای زنانه از او سر بزند و امثالهم. انسان‌ها به میزان زیادی همانی می‌شوند که فرهنگشان نقش‌های اجتماعی را برایشان مهیا کرده است. و اگر از آن نقش‌ها تخطی کنند مورد تنبیه قرار می‌گیرند. نیازی به توضیح بیشتر نیست چون که آگاهی از این موضوع‌ها برای قشر تحصیلکرده در علوم اجتماعی از وضاحت به شمار می‌رود.

اما از آنجا که خود فرهنگ ساخته و پرداخته خود انسان‌هاست پس به رغم اهمیت نقش‌ها انسان‌ها زندانی نقش‌های اجتماعی یا الگوهای فرهنگی نیستند زیرا که در غیر آن دگرگونی‌های فرهنگی صورت نمی‌گیرد. در ضمن آگاهی از اینکه ما تحت تأثیر فرهنگ جامعه خود هستیم ما را از محدودیت‌ها آگاه می‌سازد (که البته خودش امری رهایی بخش است چون اگر فردی علاقمند به این باشد که خود را از بندهای فرهنگی برهاند، دست کم آن بندها را شناخته است.) همچنین آگاهی از اینکه ما در مواردی ولو مختصر

اختیاراتی داریم خودش بسیار رهایی بخش بوده و نویددهنده آزادی است. باز هم چنین اثرات آگاهی بخش علوم اجتماعی در افراد، الزاماً به استفاده از آن دانش برای فرهیختگی و اخلاقمندی نمی‌انجامد.

جمع‌بندی

این سؤال که آیا علوم اجتماعی می‌تواند به فضیلت‌مندی، فرهیختگی و اخلاقمندی انسان‌های بیانجامد جواب قاطعی نمی‌توان داد. علم به طور کلی و علوم اجتماعی بالاخص می‌تواند به عناوین گوناگون به فضیلت‌مندی، فرهیختگی و اخلاقمندی آموختگان کمک کند. اما چنین امری در گرو یک شرط اساسی است؛ اینکه دانشجویان این علوم انگیزه قوی درونی برای کسب منش و ذهنیت فضیلت‌مند و گرایش به فرهیختگی و صداقت اخلاقی داشته باشد. علم و علوم اجتماعی درس اخلاق نیستند. با اینحال مردم دوست دارند که تحصیلکردگان و محققان این علوم را افرادی مودب، منصف، صادق و منعطف ببینند. واقعیت چنین امری را تأیید نمی‌کند. چونکه در میان همه اقشار همه‌گونه گرایش با منش‌های مختلف دیده می‌شود. در این صورت منشا انگیزه‌ای که فرد را به سوی اخلاقمندی رهبری می‌کند به یک سؤال اساسی تبدیل می‌شود.

اگر علم و علوم اجتماعی الزاماً انسان‌ها را به صداقت و منش انسان دوستانه و عدالت‌جویانه و اخلاقمندی رهبری نمی‌کند پس کلید این مهم در کجا نهفته است؟ به عبارت دیگر اگر علوم انسانی و علوم اجتماعی راه رسیدن به اخلاقمندی نیست پس تعلیم اخلاق و صداقت به انسان‌ها از چه راهی ممکن است؟ این یک سؤال علمی است. یعنی اگر سؤال به صورت یک مسئله تحقیق صحیحی مطرح شود می‌تواند موضوع یک تحقیق علمی باشد.

منابع:

گیدنز، آنتونی، جامعه‌شناسی، ترجمه حسن چاوشیان، نشر نی، تهران، ۱۳۸۹.
فاضلی، نعمت اله، پژوهش و جامعه، ویژه نامه هفته پژوهش پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، آذر ۹۷ تهران.
محمدی سید بیوک، خودت را بشناس، انتشارات علم، ۱۳۹۳.

Brehm, S. Sharon and Saul M. Kassin, Social Psychology, Houghton Mifflin Co, Boston, ۱۹۹۳.

Mills, C. Wright, Sociological Imagination. Penguin book, ۱۹۷۰.

Newman, Mildred, How to be Your Own Best Friend. Ballantine Books, NY, ۱۹۷۱.

دیدار نوروزی کارکنان پژوهشگاه

فروردین ۱۳۹۸

فروردین ۱۳۹۸

فروردین ۱۳۹۸

فروردین ۱۳۹۸

گروه اقتصادشوری بررسي متون و کتب علوم انساني برگزار مي کند:

همایش بررسی متون الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت

مقام معظم رهبری:

«دانشگاهها و حوزه های علمیه و صاحب نظران، این سند را عمیقا بررسی نمایند و با ارائه پیشنهادهای مشخص برای ارتقای آن بیش از پیش در ترمیم هدف و مسیر پیشرفت کشور مشارکت جویند.»

بند پنجم فراخوان رهبری برای تکمیل و ارتقای الگوی پایه اسلامی ایرانی پیشرفت ۹۷/۷/۲۲

فراخوان مقاله

محورهای همایش:

تبيين و نقد الگوی پایه پیشرفت	طرح پیشنهادی الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت
چگونگی اصلاح و ارتقای الگوی پایه پیشرفت	الگوی پیشرفت و تحریم اقتصادی
آینده نگری و الگوی پیشرفت	گام دوم انقلاب و الگوی پیشرفت
تجربه کشورها در الگوی پیشرفت	جایگاه سند الگوی پیشرفت در اسناد بالادستی و نسبت به قانون اساسی
بررسی برنامه های درازمدت پیشرفت در ایران	دولت و الگوی پیشرفت
آسیب شناسی توسعه اقتصادی ایران	الگوی پیشرفت و تغییر اقلیم
تبيين وضع مطلوب در الگوی پیشرفت ایران	حکمرانی خوب و الگوی پیشرفت
	آسیب شناسی عملکرد سند چشم انداز و الگوی پیشرفت

تاریخ برگزاری: پنجشنبه ۲۷ تیر ۱۳۹۸

آخرین مهلت ارسال متن کامل مقالات: پنج شنبه ۱۰ تیرماه ۱۳۹۸

برای کسب اطلاعات بیشتر ۰۲۱-۸۸۰۶۶۸۹۰
پست الکترونیکی ارسال مقالات: hamayesh.shora@gmail.com

نشانی: بزرگراه کردستان، خیابان دکتر آئینه وند (۶۴ غربی)
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیرمسئول: سیدمحسن علوی پور

سر دبیر: حوریه احدی

هیأت تحریریه: محسن باباخانی، شهرام اصغری، صادق کیا و سعیده زندی

ravabet1@ihcs.ac.ir

www.ihcs.ac.ir

پیام رسان ها: @ihcss, @pajoheshgah